

Številka: 610-189/2011-1
Datum: 29. 8. 2011

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
MESTNI SVET

**ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA SEJI MESTNEGA
SVETA MESTNE OBČINE LJUBLJANA**

**PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za kulturo**

**NASLOV: Poročilo o izvajanju Strategije razvoja kulture v
Mestni občini Ljubljana 2008-2011 v obdobju od 1.
julija 2010 do 30. junija 2011**

**POROČEVALCA: dr. Uroš Grilc, načelnik Oddelka za kulturo
Davor Buinjac, višji svetovalec Oddelka za kulturo**

**PRISTOJNO DELOVNO
TELO: Odbor za kulturo in raziskovalno dejavnost**

**PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme Poročilo o izvajanju Strategije
razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2008-2011 v obdobju od 1. julija 2010
do 30. junija 2011.**

Ž U P A N
Mestne občine Ljubljana
Zoran JANKOVIČ

Prilogi:

- poročilo z obrazložitvijo
- poročilo o izvajanju projekta Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010

Poročilo o izvajanju Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2008-2011 v obdobju od 1. julija 2010 do 30. junija 2011

UVOD

Pričujoče poročilo je tretje letno poročilo o izvajanju štiriletne strategije razvoja kulture na območju Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju: MOL), ki je obenem zadnje pred sprejetjem strategije razvoja kulture v naslednjem obdobju. Strategija, ki jo je Mestni svet MOL sprejel dne 30. junija 2008, je prvi programski dokument MOL na področju kulture, ki podaja celovito sliko prihodnje kulturne politike v Ljubljani ter zajema tako organizacijske, kakor tudi programske in infrastrukturne vidike. Strategija je določila pet splošnih prioritet kulturne politike MOL v obdobju 2008-2011. Poleg tega je predvidela številne organizacijske spremembe v delovanju javnega sektorja, ambiciozne investicijske projekte in programske aktivnosti.

Spremljanje načrtovanih aktivnosti in uresničevanja zastavljenih ciljev je sestavni del sleherne sodobne strategije. Poročilo vsebuje oceno izvajanja Strategije razvoja kulture v MOL 2008–2011 v preteklem letu, v skladu z zastavljenimi cilji in opredeljenimi kazalci. Poročilo je metodološko narejeno enako kot v preteklih letih, in sicer tako, da je za vsak strateški cilj podan opis opravljenih nalog v obdobju od 1. julija 2010 do 30. junija 2011. Za vsa kulturna področja so tako predstavljeni doseženi cilji ter tekoče naloge. V vseh primerih, kjer je prišlo do odstopanja od načrtovanih ciljev in ukrepov, so v poročilu navedeni razlogi in hkrati predlogi za njihove smiselne spremembe oziroma dopolnitve.

Podobno kot za prvo (2008) in drugo (2009) leto, lahko tudi za preteklo leto ugotovimo, da je bila večina načrtovanih projektov uspešno realizirana. Med tiste projekte, ki se še vedno uresničujejo, sodijo praviloma trajne in temeljne naloge mestne kulturne politike, le-te pa se nanašajo na sistemsko ureditev financiranja in organizacije kulture v MOL. Cilji in ukrepi, zapisani v strategiji, so namreč zasnovani dolgoročno, z namenom doseganja trajnih pozitivnih učinkov.

Osrednji projekt, ki je zaznamoval kulturno življenje v MOL v preteklem »strateškem« letu, je vsekakor projekt »Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010«. Po vseh odzivih strokovne in širše javnosti lahko rečemo, da je Ljubljana kot deseta nosilka Unescovega naziva svetovne prestolnice knjige dvignila »literarno prestolovanje« na višjo raven in zagotovila trajnejši učinek od predhodnih mest. Predvideno število 500 dogodkov se je do konca (23. aprila 2010) potrojilo (na 1.500 kulturnih dogodkov), kot trajne pridobitve pa so ostale številne kulturne vsebine in nova infrastruktura: Trubarjeva hiša literature, nova knjižnica v Zadvoru, park *Labirint umetnosti*, projekt *Knjige za vsakogar*, časopis *Pogledi*, zatočišče za preganjane pisatelje in tako naprej. S projektom Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010 se je naše mesto vpisalo na svetovni kulturni zemljevid kot uspešen organizator največjih mednarodnih kulturnih dogodkov. Posebno poročilo o izvajanju tega projekta je priloženo k temu poročilu.

Pričujoče poročilo in poročilo o izvajanju projekta Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 je pripravil Oddelek za kulturo, ki je pristojni oddelek Mestne uprave MOL za izvajanje strategije.

I. SPLOŠNE PRIORITETE KULTURNE POLITIKE MOL

Dejavna in odzivna kulturna politika

Cilj: razvoj in demokratizacija kulturne politike v MOL kot stalni proces s ciljem, da se poveča zadovoljstvo prebivalcev Ljubljane s kulturno ponudbo iz 82 % v letu 2006 na vsaj 90 % v letu 2011.

Ni nobenega dvoma, da kultura znatno prispeva h kakovosti življenja v Ljubljani, saj je kulturna ponudba ne le izjemno bogata, temveč tudi zelo raznolika in kakovostna. Ob obilici kakovostnih kulturnih prireditev v preteklem letu, Ljubljana zanesljivo napreduje na Mercerjevi lestvici kakovosti življenja, kjer je trenutno na 77. mestu. Razvito kulturno in intelektualno življenje je, namreč, sestavni del privlačnosti slehernega sodobnega mesta.

Kot je pokazala raziskava Eurobarometer, se je zadovoljstvo prebivalcev Ljubljane s kulturno ponudbo povečalo na 88%. (Glej: *Perception survey on quality of life in European cities*, november 2009, str. 86). Trend naraščanja zadovoljstva kaže, da bomo do konca leta 2011 celo presegli načrtovanih 90%, kar je neposreden dokaz uspešnosti uresničevanja strategije.

Kot pobudnik in nosilec čedalje večjega števila kulturnih projektov, Oddelek za kulturo Mestne uprave MOL ni več osredotočen zgolj na izvedbo postopkov financiranja kulturnih ustanov, skupin in posameznikov, temveč je v preteklih letih razširil obseg svojih nalog tudi na organizacijsko-izvedbene aktivnosti. Izredno pozitivni odzivi strokovne in širše javnosti ter množičen obisk dveh brezplačnih kulturnih prireditev, katerih ključni cilj je promocija vrhunske ustvarjalnosti s področja kulture in večanje njene dostopnosti, je dokaz, da mora Ljubljana še naprej uresničevati načelo dostopnosti kulturnih vsebin vsem socialnim skupinam prebivalcev kot eden izmed temeljnih strateških ciljev na področju kulture. V tem smislu je MOL tudi v preteklem letu nadaljeval z izvedbo projektov ljubljanski festival kulturno-umetnostne vzgoje *Bobri* in festival *Junij v Ljubljani* (56 prireditev), ki je potekal na Prešernovem trgu od 10. do 23. junija 2011. Glede odziva lahko kot primer navedemo medijsko poročanje o festivalu *Bobri*: »na prvi dan izdajanja brezplačnih vstopnic se je vrsta tistih, ki so jih prišli iskat, kmalu vila od Slovenske ceste, vzdolž Rimske ulice do Trga francoske revolucije« (multimedijski portal RTV SLO). Predvsem je pomembno, da so oba festivala za svoja vzeli tudi izvajalci, ki preko njiju pridobivajo novo občinstvo tudi za svoje siceršnje programe. V tem smislu je očitno, da je Ljubljana potrebovala takšni veliki prireditvi, ki nagovarjata širok krog občanstev.

Zagotavljanje javne dostopnosti kulturnih dobrin za najširši krog uporabnikov sodi med trajne in temeljne naloge kulturne politike MOL, ki se ne končajo leta 2011. Strategija na vsakem posameznem področju kulture poskuša odgovoriti na razvojne izzive, ki bi privedli do večje kvalitete in boljše dostopnosti kulturnih dobrin v MOL. V obsegu svojih zakonskih pristojnosti MOL uresničuje ta cilj z zagotavljanjem financiranja javnih kulturnih zavodov, nevladnega kulturnega sektorja in ljubiteljskih kulturnih društev, izpeljavo javnih pozivov in razpisov, strokovno izbiro izvajalcev javnih kulturnih programov in kulturni projektov, ter presojo rezultatov. Odgovornost vseh

kulturnih izvajalcev, ki so sofinancirani iz proračuna MOL, je, da izpolnijo prevzete naloge iz pozivov in razpisov ter si na splošno po svojih najboljših močeh prizadevajo za doseganje vseh ciljev tega programa.

Modernizacija javnega sektorja v kulturi

1. Cilj: zagotoviti vsem uporabnikom knjižničnih storitev v MOL enotne in kakovostnejše storitve v knjižnični mreži MOL.

Mestna knjižnica Ljubljana (MKL) je osrednja območna knjižnica za osrednjeslovensko knjižnično regijo, kar pomeni, da izvaja naloge območnosti za osem osrednjih knjižnic drugih občin. V preteklem letu je MKL nadaljevala procese poenotenja knjižnične dejavnosti in izboljšanja fizične dostopnosti knjig znotraj knjižnične mreže. Obisk knjižnice se je v letu 2010 povečal na 1.763.545 obiskovalcev, virtualni obisk pa se je povečal za kar 63%. V letu 2010 je bilo izposojenih 4.716.966 enot knjižničnega gradiva, vsak prebivalec Ljubljane pa je knjižnico obiskal v povprečju 3,4-krat. MKL je do konca leta 2010 na spletni strani Digitalne knjižnice Slovenije objavila 87.997 polnobesedilnih dokumentov, kar je predstavljalo 20% celotne zbirke besedil na tej spletni strani. V okviru projekta Ljubljana – svetovna prestolnica knjige je MKL prevzela koordinacijo prodaje knjig v projektu *Knjiga za vsakogar*. Projektu se je pridružilo 34 splošnih knjižnic s 108 prodajnimi enotami, od tega jih je bilo v mreži MKL kar 30.

2. Cilj: zagotoviti višjo kakovost in boljšo dostopnost programov na področju likovnih umetnosti in muzejev v MOL.

Mestni svet MOL je na svoji 22. seji 24. 11. 2008 sprejel Sklep o ustanovitvi javnega zavoda *Muzej in galerije mesta Ljubljane – MGML*. Javni zavod MGML je v letu 2010 začel delovati kot celota, ki organsko povezuje muzejsko in galerijsko dejavnost. 19. oktobra 2009 je bil med ministrico za kulturo in županom MOL podpisan dogovor o prenosu ustanoviteljskih pravic Arhitekturnega muzeja Ljubljana (AML) na državo in o prodaji Fužinskega gradu državi. Prodaja je bila izvedena v letu 2010, država pa je ustanovila novi javni zavod - Muzej za arhitekturo in oblikovanje - 18. maja 2010. Nekdanji AML je imel poleg Fužinskega gradu v upravljanju tudi Plečnikovo hišo na Karunovi ulici, ki po prenosu ustanoviteljskih pravic na državo ostaja last MOL. Plečnikovo hišo upravlja javni zavod Muzej in galerije mesta Ljubljane.

Zaradi prenosa ustanoviteljstva Arhitekturnega muzeja Ljubljana na državo, je bil lani spremenjen drugi strateški cilj modernizacije javnega sektorja v kulturi, ki je med drugim predvideval spojitev javnih zavodov Mednarodni grafični likovni center in Arhitekturni muzej Ljubljana. Mednarodni grafični likovni center bo še naprej deloval kot samostojna javna institucija. V naslednjem strateškem obdobju (2012-2015) bodo na novo opredeljene ter razširjene dejavnosti, in sicer tako, da Mednarodni grafični likovni center prevzame v upravljanje prenovljeno Švicarijo in programsko vodi rezidenčni center. Pri tem bodo nujne spremembe ustanovitvenega akta zavoda v smeri razširitve dejavnosti, ki jih bo zavod izvajal, kakor tudi nove sestave sveta zavoda.

Predlog spremembe:

Priprave za obnovo Plečnikove hiše že potekajo (izdelava projektne dokumentacije, odkup stanovanja), v naslednjem strateškem obdobju (2012-2015) pa bo potekala izvedba. V sodelovanju med Muzejem in galerijami mesta Ljubljane in Oddelkom za kulturo je za vilo Zlatica narejen programski koncept, ki vključuje predstavitev zapuščine Ivana Hribarja ter vsebin, ki so povezane z njegovim imenom in delom. Do konca leta 2011 je predvidena priprava konservatorskega načrta in idejnega projekta, ki je osnova za pripravo DIIP-a.

3. Cilj: do konca leta 2011 zagotoviti kakovost, celostno in sistematično zasnovano ponudbo raznolikih vsebin kulturne vzgoje v MOL.

Koordinacija med javnimi zavodi na področju uprizoritvenih umetnosti aktivno deluje od pomladi leta 2008. Javni zavodi, ki sodelujejo v koordinaciji, so vzpostavili medsebojno obveščanje o prireditvah (povezave na spletnih straneh ter dostopnost promocijskega gradiva v vseh zavodih), v okviru koordinacije pa je bil zasnovan tudi ljubljanski festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri. Lik bobra Bora postaja vedno bolj prepoznaven simbol za kakovostne prireditve za otroke v MOL, tudi ob pomoči sodelovanja s TV Slovenija, kjer je lutka bobra Bora eden od osrednjih likov sobotne matinee za otroke Križ kraž. V tej oddaji bober Bor kot kulturni poročevalec obvešča starše in otroke o kakovostni kulturni ponudbi v Ljubljani, kar pomeni novo dimenzijo promocije teh vsebin ciljnemu občinstvu.

V letu, ko je bila Ljubljana nosilka Unescovega naslova svetovna prestolnica knjige, smo izvedli tudi projekt Bobrova knjižna pot, ki je otroke iz šol in vrtcev MOL brezplačno popeljala po razstaviščih MOL, kjer so bile razstave ilustracij, in na obisk v prvo otroško knjigarno Kres pod gradom, ki deluje v prostorih Lutkovnega gledališča Ljubljana.

Festival Bobri 2011 je bil vsebinsko obarvan s knjigo – k sodelovanju smo povabili Mestno knjižnico Ljubljana, ki je v času festivala izvedla delavnice za 330 otrok in tako promovirala branje in Ljubljano kot svetovno prestolnico knjige. Koncept festivala je ostal enak: dopoldanske predstave in prireditve so bile namenjene skupinam iz vrtcev in šol, popoldanske pa individualnim ogledom; vsak dogodek je bil sestavljen iz treh sklopov – priprava na dogodek, dogodek in refleksija (delavnica), s čimer otrokom omogočimo poglobljeno spremljanje in izkušnjo. Osrednja nit festivala so ostale gledališke predstave in filmski program. Festival smo v letu 2011 podaljšali na 12 dni, v tem času pa je bilo izvedenih 65 odrskih dogodkov in 12 filmskih projekcij. Dogodkov v okviru festivala Bobri 2011 se je lahko brezplačno udeležilo 12.897 otrok. Da je festival Bobri med otroki, starši, vzgojitelji in učitelji izjemno priljubljen dokazuje dejstvo, da so vstopnice pošle v dveh dneh.

Svet javnega zavoda Pionirski dom – Center za kulturo mladih je v letu 2011 sprejel Strategijo razvoja zavoda 2010-2015, s katero je načrtoval programske in poslovne smernice zavoda, s poudarkom na kulturnem izobraževanju otrok in mladih.

V okviru Pionirskega doma - Centra za kulturo mladih deluje Art center, ki ima prostore na Komenskega ulici 9 (v prostorih nekdanje Pionirske knjižnice). V Art centru potekajo dejavnosti, namenjene izboljšanju pogojev ustvarjanja otrok in mladine na področjih kiparstva, risanja, slikanja in grafike ter uporabnega oblikovanja. Pod vodstvom izkušenih mentorjev se otroci spoznavajo z različnimi tehnikami ustvarjanja,

del prostorov pa je namenjen tudi predstavitvam otroške ustvarjalnosti. Art center je zasnovan kot prostor, namenjen izključno razvijanju in spodbujanju otroške ustvarjalnosti, zato je Oddelek za kulturo aktivno pristopil k prenovi in ureditvi celotne stavbe. V letu 2010 je bil izdelan Dokument identifikacije investicijskega projekta kot predpogoj za začetek prenove, pridobili smo lokacijsko informacijo in kulturno varstvene pogoje Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

V vseh ustanovitvenih aktih javnih zavodov s področja kulture, katerih ustanovitelj je MOL, je v poslanstvu zapisano izvajanje pedagoških in andragoških programov.

Predlog spremembe:

Vzpostavitev spletnega portala, ki bo namenjen kulturni vzgoji, najpozneje do konca leta 2012.

4. Cilj: zagotoviti pogoje za stabilno delovanje in razvoj javnih zavodov, katerih ustanoviteljica je MOL, in za njihovo dejavno vključenost v celostno kulturno podobo Ljubljane.

Marca 2008 je začel veljati novi Zakon o varstvu kulturne dediščine, ki je uvedel nov sistem državno-občinskega sofinanciranja muzejev in galerij. Po tem sistemu morajo občine prevzeti dodatne finančne obveznosti, in sicer najmanj v višini dvajsetih odstotkov vseh stroškov delovanja teh javnih institucij. MOL je ustanoviteljica dveh javnih zavodov (Muzej in galerije mesta Ljubljane in Mednarodni grafični likovni center), ki sodita v nov sistem zakonskega financiranja t. i. »pooblaščenih muzejev«. Sofinanciranje muzejev in galerij v letu 2010 je potekalo v skladu z javnim razpisom ministrstva za kulturo, ki pa še vedno ni začelo postopka za spremembo zakonskih določb, ki urejajo status »pooblaščenih muzejev«. MOL vztraja pri tem, da je potrebno spremeniti oz. dopolniti zakonske določbe, saj je od le-teh neposredno odvisen status in posledično tudi financiranje Muzeja in galerij mesta Ljubljane ter Mednarodnega grafičnega likovnega centra.

Mestni svet MOL je ob koncu decembra 2010 sprejel sklep o ustanovitvi samostojnega javnega zavoda Ljubljanski grad, ki, med drugim, upravlja tirno vzpenjačo in Info center ter skrbi za raznolike programske vsebine v Virtualnem muzeju, Razglednem stolpu in drugih grajskih prostorih. Prav tako skrbi za stalno razstavo Slovenska zgodovina, katere avtorji in strokovni nosilci so sodelavci Muzeja in galerij Mesta Ljubljana. S prvim aprilom 2011 je stopil v veljavo nov cenik, ki je prinesel nižje cene, predvsem pa je uvedel enotno vstopnico, ki vključuje povratno vožnjo z vzpenjačo, ogled razstave Slovenska zgodovina, ogled Virtualnega muzeja in Razglednega stolpa ter ogled vseh ostalih aktualnih razstav. Združitev vseh teh dejavnosti je bil tudi temeljni razlog oziroma osnovna ideja, ki je vodila k ustanovitvi samostojnega javnega zavoda. Sestavni del poslanstva zavoda je, da programsko povezuje javne kulturne zavode, turistična društva ter druge izvajalce kulturnih in turističnih prireditev, ki so v javnem interesu. Ena izmed trajnih nalog javnega zavoda Ljubljanski grad je torej povezovanje in vključevanje vseh mestnih javnih zavodov na področju kulture v celostno kulturno podobo Ljubljane.

Na pobudo Oddelka za kulturo so javni zavodi na področju kulture, ki jih je ustanovila MOL, v preteklem letu začeli pripravljati lastne strategije. Le-te so ključnega pomena za

načrtno programsko delovanje in uspešno poslovanje zavodov. Doslej je 6 javnih zavodov izdelalo lastne strategije, ki so jih sprejeli sveti zavodov: Mestna knjižnica Ljubljana, Festival Ljubljana, Kinodvor, Pionirski dom – Center za kulturo mladih, Slovensko mladinsko gledališče Ljubljana in Muzej in galerije mesta Ljubljane. Predvidoma do konca leta 2011 bodo tudi drugi mestni javni zavodi na področju kulture (Mestno gledališče ljubljansko, Lutkovno gledališče Ljubljana, Mednarodni grafični likovni center, Center urbane kulture Kino Šiška in Ljubljanski grad) pripravili lastne strategije. Sprejetje strategij javnih zavodov časovno in vsebinsko sovпада z oblikovanjem nove Strategije razvoja kulture v MOL 2012–2015, ki jo bo Mestni svet MOL sprejel predvidoma do konca leta 2011.

Kulturna vzgoja in izobraževanje za ustvarjalnost

Cilj: zagotoviti večji obseg kakovostnih programov in boljšo dostopnost vsebin kulturne vzgoje na vseh področjih umetnosti, in sicer na način, da se bo do leta 2011 vsak otrok v MOL-u letno udeležil vsaj enega dogodka, ki je umeščen v program kulturne vzgoje.

Vložek v kulturno vzgojo je vložek v prihodnji razvoj kulture, kulturna vzgoja prispeva k oblikovanju novega občinstva in novih ustvarjalcev, je pa obenem ključna za vsestranski razvoj posameznika.

Mestna občina Ljubljana je bila v letu 2009 pobudnica izvedbe ljubljanskega festivala kulturno-umetnostne vzgoje »Bobri«. Namen festivala je čim večjemu številu otrok v MOL omogočiti dostop do kakovostnih vsebin kulturne vzgoje, ustvarjalce na tem področju pa spodbuditi k pripravi takšnih vsebin. Festival Bobri 2011 je bil vsebinsko obarvan s knjigo – k sodelovanju smo povabili Mestno knjižnico Ljubljana, ki je v času festivala izvedla delavnice za 330 otrok in tako promovirala branje in Ljubljano kot svetovno prestolnico knjige. Koncept festivala je ostal enak: dopoldanske predstave in prireditve so bile namenjene skupinam iz vrtcev in šol, popoldanske pa individualnim ogledom; vsak dogodek je bil sestavljen iz treh sklopov – priprava na dogodek, dogodek in refleksija (delavnica), s čimer otrokom omogočimo poglobljeno spremljanje in izkušnjo. Osrednja nit festivala so ostale gledališke predstave in filmski program. Festival smo v letu 2011 podaljšali na 12 dni, v tem času pa je bilo izvedenih 65 odrskih dogodkov in 12 filmskih projekcij. Dogodkov v okviru festivala Bobri 2011 se je lahko brezplačno udeležilo 12.897 otrok. Izvršna producenta festivala sta bila Slovensko mladinsko gledališče in Kinodvor.

Javni zavodi na področju kulture v MOL imajo v svojih programih precej kakovostnih pedagoško-didaktičnih programov, ki jih bomo v naslednjih letih skušali povezati ter nadgraditi. V letu 2009 smo imenovali strokovno komisijo za kulturno vzgojo, ki bo med drugim sodelovala pri pripravi podlag za oblikovanje spletnega portala, na katerem bodo na voljo celovite informacije o programih in projektih za otroke in mlade, poleg tega pa bo portal vseboval tudi seznam posebej priporočenih vsebin za otroke in mlade na območju MOL. Ta ukrep bo izveden v letu 2012.

V sklopu sodelovanja pristojnih oddelkov Mestne uprave MOL se izvaja program filmske vzgoje, ki ga pripravlja javni zavod Kinodvor in ki v sodelovanju z Oddelkom za predšolsko vzgojo in izobraževanje izvaja projekt filmske vzgoje otroke v osnovnih šolah in vrtcih. Z Oddelkom za predšolsko vzgojo in Oddelkom za zdravje in socialno

varstvo uspešno izvajamo projekt Ljubljana bere, v okviru katerega vsem triletnikom v MOL ob sistematskem pregledu pri pediatru podarimo vrhunsko izvirno slovensko slikanico (v letih 2010 in 2011 slikanico Lonček na pike avtorice Anje Štefan in ilustratorke Jelke Reichman), prvošolci pa bodo na prvi šolski dan prejeli slikanico Slovenske pravljice (in ena nemška) v stripu avtorja in ilustratorja Matjaža Schmidta. Obe slikanici sta bili izbrani na Javnem pozivu za izbor projektov za pripravo programa Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 (Uradni list RS, št. 28/09). Podobne projekte bomo spodbujali tudi v prihodnje.

V okviru festivala »Bobri« je bila posebna pozornost namenjena otrokom iz socialno šibkejših okolij, ki so bili prednostno pozvani k prevzemu vstopnic. Pri obveščanju smo sodelovali z Zvezo prijateljev mladine Ljubljana, varnimi hišami ter institucijami, ki se ukvarjajo z otroki s posebnimi potrebami. Vzpostavljena je komunikacija z Uradom za mladino ter javnim zavodom Mladi zmaji, s katerima načrtujemo izvajanje projektov za otroke in mlade.

Jeseni 2010 je v okviru projekta LSPK 2010 na Stritarjevi 7 začela delovati Trubarjeva hiša literature (THL), ki izvaja tudi knjižni program za otroke. V sodelovanju z Mestno knjižnico Ljubljana se v THL izvajajo literarna vodstva po Ljubljani in pravljичne urice. Trubarjeva hiša literature izvaja tudi organizirane obiske vrtčevskih in šolskih skupin, ki so vsebinsko povezane s knjigo in zgodovino slovenske pisane besede, ob sobotah pa potekajo brezplačne delavnice za otroke.

Novembra 2010 smo prav tako v okviru programa LSPK 2010 na Križevniški ulici odprli prostor, v katerem deluje stara tiskarna tipoRenesansa, ki javnosti predstavlja postopke starih tiskov. Tiskarna izvaja tudi programe za osnovnošolske otroke.

V letu 2009 in 2010 smo izvedli Javni razpis za izbor izvajalcev javnih kulturnih projektov za obdobje 2010-2012, v katerih je bila kot posebno področje opredeljena kulturna vzgoja. V letu 2010 je bilo tako na področju kulturne vzgoje podprtih 15 projektov, ki so spodbujali ustvarjalnost otrok in mladih, v letu 2011 pa je bilo podprtih 10 projektov s področja kulturne vzgoje. Vzpostavitev sistema vavčerjev oz. sistema, s katerim bomo vsakemu otroku v MOL enkrat letno omogočili obisk gledališča, bo ena izmed nalog delovne skupine za kulturno vzgojo.

Kulturni turizem

1. Cilj: Ljubljanski grad do leta 2010 postane osrednja točka ponudbe kulturnega turizma v Ljubljani in v širši regiji.

12. januarja 2011 je bil v Sodni register vpisan javni zavod Ljubljanski grad kot samostojen zavod za izvajanje predvsem kulturno-turističnih dejavnosti. Zavod je začel poslovati 1. aprila 2011 po opravljeni primopredaji med novim javnim zavodom in javnim zavodom Festival Ljubljana ter javnim podjetjem Ljubljanska parkirišča in tržnice d.o.o.

V skladu s svojim poslanstvom, javni zavod Ljubljanski grad organizira in izvaja kulturne, umetniške, turistične in druge prireditve z namenom oblikovanja celovite kulturne in turistične ponudbe. Zavod načrtuje, oblikuje in trži celovito turistično ponudbo na območju Ljubljanskega gradu in grajskega griča. V okviru turistično

informativnega centra zavod informira obiskovalce o vseh dogodkih na tem območju ter upravlja s tirno vzpenjačo. Javni zavod Ljubljani grad programsko povezuje javne kulturne zavode, turistična društva ter druge izvajalce kulturnih in turističnih prireditev, ki so v javnem interesu.

Uresničevanje tega cilja je dolgoročna naloga novoustanovljenega zavoda.

2. Cilj: vzpostaviti Ljubljano kot kulturno prepoznavno, ustvarjalno bogato in raznoliko evropsko prestolnico, ki je privlačna za domače in tuje obiskovalce.

- Prireditve

Junija 2009 je MOL skupaj z zavodom Turizem Ljubljana prvič organizirala prireditev Junij 2009 v Ljubljani. Letošnji (tretji) *Junij v Ljubljani* (10. – 23. 6. 2011) je bil programsko najbogatejši doslej, saj je prerasel v mednarodno prireditev. Ljubljani je prinesel izjemne baletne predstave, saj so si Ljubljančani in drugi obiskovalci mesta lahko ogledali vrhunske umetniške dogodke, kot so, na primer, predstave Münchenskega plesnega gledališča (Romeo in Julija v treh večerih in Sen kresne noči v dveh večerih), kakor tudi predstave SNG Opera in balet Ljubljana, Slovenskega mladinskega gledališča, Mestnega gledališča ljubljanskega, zavoda En Knap in tako naprej. Tudi letošnji program je bil sestavljen tako, da so dopoldanskim dogodkom, namenjenim predvsem otrokom, sledile popoldanske lahkotnejše plesne in glasbene točke, večeri pa so bili namenjeni vrhunskim plesnim, gledališkim in glasbenim stvaritvam. Zlasti večerne predstave na prostem so postale izjemno priljubljene med prebivalci in obiskovalci Ljubljane, po njih postaja Ljubljana prepoznavna daleč naokoli. Vsega skupaj je bilo letos izvedenih 65 različnih dogodkov, ki so bili brezplačno na voljo vsem obiskovalcem. »Junij v Ljubljani« se bo v letu 2012 preselil na Kongresni trg. Možnosti za nove oblike turistične promocije Ljubljane so po zaslugi »Junija v Ljubljani« izjemno velike.

- Spomeniki

Na Pogačarjevem trgu je bila 8. julija 2010 slovesno odkrita skulptura v spomin na ženske demonstracije proti italijanskemu fašističnemu nasilju leta 1943. Župan Zoran Janković je ob pomoči avtorja Mirsada Begića 30. avgusta odkril kip Ivana Hribarja na Bregu pri Ljubljani.

28. oktobra 2010 je bila v Parku slovenske reformacije slavnostno odkrita skulptura akademskega kiparja Luja Vodopivca v spomin slovenskim protestantskim piscem in tiskarjem, ob Unescovem naslovu Ljubljana – svetovan prestolnica knjige 2010. 10. februarja 2011 je bila slovesno odkrita skulptura akademskega kiparja Matjaža Počivavška v spomin slovenskemu umetnostnemu zgodovinarju, kritiku, kustosu in utemeljitelju ljubljanskega grafičnega bienala dr. Zoranu Kržišniku pred stavbo MGLC v Tivoliju. 26. aprila 2011 je bila odkrita skulptura akademskega kiparja Janez Pirnata, ki jo je umetnik podaril ZZB Ljubljana, MOL pa je poskrbela za podstavek in lokacijo postavitve. Skulptura, ki je hkrati trajni prispevek MOL k obeležitvi 70. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte, je postavljena v Severnem parku in posvečena slovenskimi kulturnim delavcem, ki so padli v NOB.

- Razstavna dejavnost

MOL razpolaga s petimi razstavnimi prostori: Galerijo Kresija ter štirimi razstavišči v Mestni hiši: Stekleni atrij, Zgodovinski atrij, Osrednji atrij in Desni atrij. Zgodovinski atrij in Desni atrij sta bila v letu 2009 pokrita s stekleno streho in s tem postala atraktivna razstavna prostora, primerna tudi za zahtevnejše postavitve razstav. V okviru galerijske dejavnosti je bilo v razstavnih prostorih Mestne uprave MOL v letu 2010 izvedenih 55 razstav. V letu 2010 je bil razstavni programa prilagojen projektu »Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010« (LSPK). Ob otvoritvi Informacijske pisarne LSPK, ki se nahaja v Informacijski pisarni na Mačkovi 1, smo prostor pisarne povezali z Galerijo Kresija in s tem omogočili neposredno in nemoteno prehajanje obiskovalcev med obema prostoroma ter tako ustvarili enotnost dogajanj v času LSPK.

- Informacijska točka

V Informacijski pisarni MOL se odvija tudi razstavna dejavnost, kjer se predstavljajo društva in institucije, ki opravljajo dejavnost za ljudi s posebnimi potrebami na področju MOL. Letno se predstavi do 10 društev oziroma institucij. V letu 2011 bomo informacijsko pisarno LSPK nadgradili v ljubljansko informacijsko točko za področje kulture, ki bo hkrati prostor, namenjen manjšim prireditvam, izmenjavi knjig, še vedno pa bo pisarna osrednji prostor, ki je namenjen predstavitvi ustvarjanja ljudi s posebnimi potrebami.

Cilj razstavnih prostorov Mestne uprave MOL v letu 2011 je zagotoviti visoko kvalitetne razstave umetnikov, umetniških skupin, zavodov, ustanov, društev ali nevladnih organizacij, ki jih Strokovna komisija za izbor razstav Mestne uprave MOL povabi ali izbere na podlagi javnega poziva. V razstavni program se predhodno uvrstijo tudi projekti MOL.

Med muzejske projekte, ki jih je potrebno še posebej izpostaviti, sodi razstava »Emona: Mit in resničnost«, ki je bila na ogled v Mestnem muzeju Ljubljana od 18. maja do konca leta 2010.

Skladno s prenovo Brega, Špice in Kongresnega trga je Ljubljana dobila sodobno urejene urbane površine, ki so hkrati prostor za nove vsebine s področja kulture. Breg je že postal kulturno-turistična znamenitost Ljubljane s svojimi raznolikimi vsebinami in živim programom. V tem duhu bomo še naprej na lokaciji Breg 22 umeščali takšne kulturne vsebine, ki lahko prispevajo k razvoju kulturnega turizma v MOL. Podobno velja za Špico, ki je zaradi svoje kulturno zgodovinske vrednosti prav tako prostor, na katerega se morajo smiselno umeščati kulturne vsebine. Nova strategija razvoja kulture v MOL (2012-2015) bo morala še posebej nameniti veliko pozornosti kulturnim prireditvam na tej izjemno atraktivni lokaciji.

- Arheološki parki Emona – Emonska promenada

Prijavili smo se na javni poziv Prednostne usmeritve »Regionalni razvojni program« za obdobje 2010-2012 s projektom Arheološki park Emona – Emonska promenada za pridobitev evropskih sredstev, s katerimi želimo revitalizirati arheološko dediščino s primernimi vsebinami v središču mesta, in sicer Jakopičev vrt, Zgodnjekrščanski center in Rimski zid. Vsebinsko želimo te arheološke parke združiti v celoto in jih povezati z Emonsko promenado pod Kongresnim trgom. Investicija pod Kongresnim trgom je z

vidika gradbenih del že zaključena, projekt pa bo nadgrajen v smeri muzejske prezentacije ter vzpostavitve »arheoloških poti« po Ljubljani. Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko nam je projekt že potrdila, tako da bomo z izvedbo pričeli v septembru 2011. Projekt bo izvajal Muzej in galerije mesta Ljubljana.

- EU projekt OPENMUSEUMS

Aprila 2011 smo dobili potrditev in odobritev EU projekta OPENMUSEUMS, ki je namenjen okrepitvi in vrednotenju vloge in spoznavanja kulture za izvajanje trajnostnega gospodarskega razvoja, ki naj temelji na znanju in promociji kulturne dediščine. Gre za projekt čezmejnega sodelovanja med Italijo in Slovenijo. Projektni partnerji so: grad Castello Estense (Ferrara), MAR (Ravenna), Pokrajinski muzej (Gorica), Museo Grandi Fiumi (Rovigo), Museo di Torcello (Benetke), Muzej in galerije mesta Ljubljana (Ljubljana), Pomorski muzej (Piran), Pokrajinski muzej (Koper), Oglej, Kobariški muzej ter Arheološki muzej in Muzej Risorgimento (Videm).

3. Cilj: v razvoj in promocijo turistične ponudbe Ljubljane celovito in sistematično vključevati kakovostne in prepoznavne umetniške festivale.

Ljubljana je festivalno mesto, ki gosti številne umetniške festivale na različnih področjih: Mednarodni poletni festival, Poletje v Stari Ljubljani, Trnfest, Film pod zvezdami, Mladi levi, Ex Ponto, Minifest, Prelet, festival Lutke itn.

Uresničevanje tega cilja bomo pospešili v naslednjem strateškem obdobju (2012-2015) z načrtovano ustanovitvijo »Festivala svetovnega gledališča«, ki bo gostil vrhunske svetovne gledališke hiše in skupine. Pod okriljem MOL bodo festival ustanovile naslednje organizacije: Slovensko mladinsko gledališče, Mestno gledališče ljubljansko, Center urbane kulture Kino Šiška, Mini teater in zavod En-knap.

Predlog spremembe:

Cilj se prenese tudi v naslednje strateško obdobje (2012-2015) ter se določijo konkretniji ukrepi za uresničevanje tega cilja.

Informatizacija v kulturi

Cilj: omogočiti prebivalcem in obiskovalcem MOL prijazen dostop do enotnih in celovitih informacij o celotni kulturni produkciji v Ljubljani.

Uvedba enotna mestne kartice Urbana, ki omogoča brezgotovinsko plačilo, je osrednji ukrep za uresničevanje tega cilja. Projekt uvedbe Urbane v Mestno knjižnico Ljubljana se približuje svoji zaključni fazi. Urbana bo rabila hkrati kot članska izkaznica in plačilno sredstvo v vseh enotah Mestne knjižnice Ljubljana. IZUM potrebuje pet mesecev za razvoj in vzpostavitev online sistema Cobiss za uporabo kartice Urbana, tako da bo knjižnica začela uporabljati prilagojeni sistem Cobiss 3 v letu 2012. Do takrat bo knjižnica testirala delovanje sistema na manjšem vzorcu.

15. aprila 2011 je začela delovati Informacijska točka Tivoli kot informacijsko in kulturno središče, ki obiskovalcem parka omogoča seznanjanje z dejavnosti Mednarodnega grafičnega likovnega centra (Grad Tivoli), Muzeja novejše zgodovine Slovenije (Cekinov grad) in javnega zavoda Turizem Ljubljana. Info točka Tivoli je

primer uspešnega in konstruktivnega povezovanja gospodarstva, umetnosti in kulture, turizma, športno-rekreacijskih dejavnosti, naravne in kulturne dediščine.

V okviru projekta Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 smo na Mačkovi ulici 1 vzpostavili Informacijsko pisarno, v kateri so bile na voljo informacije o programu, zaposleni študentki sta urejali spletno stran LSPK 2010, bila pa je tudi prodajno mesto za knjige iz projekta Knjige za vsakogar. Informacijska pisarna je bila dobro sprejeta, zato smo se odločili, da bo v istem prostoru že v letu 2011 začela delovati kulturno informacijska točka, v kateri bodo na voljo informacije o kulturnih dogodkih v Ljubljani. V okviru pisarne bomo vzpostavili tudi spletni kulturni portal, na katerem bodo lahko obiskovalci našli koledar prireditev in podrobnejše predstavitev kulturnih dogodkov. V okviru tega portala bo posebej pomemben del Bobrova stran, na kateri bo moč najti kulturne prireditve za otroke.

V sodelovanju s Turizmom Ljubljana smo v zgibanki *Lj-Kultura* predstavili tiste kulturne dogodke, ki so po kakovosti in svojem pomenu najbolj izstopali v mestni kulturni ponudbi.

Predlog spremembe:

V proračunu MOL za leto 2012 se zagotovijo potrebna sredstva za dokončanje projekta uvedbe enotne mestne kartice Urbana v Mestno knjižnico Ljubljana. Do konca leta 2011 se na Mačkovi ulici vzpostavi informacijska in promocijska točka za ljubljansko kulturo.

II. PRIORITETE KULTURNE POLITIKE MOL NA POSAMEZNIH PODROČJIH KULTURE

Uprizoritvene umetnosti

1. Cilj: do leta 2011 povečati število premier v koprodukciji in gostovanj ter obenem ustvariti pogoje za ambicioznejše, obsežnejše in visoko kakovostne produkcije.

Javni zavodi na področju uprizoritvenih umetnosti, katerih ustanoviteljica je MOL, so Mestno gledališče ljubljansko, Slovensko mladinsko gledališče in Lutkovno gledališče Ljubljana. Glede števila premier v koprodukciji v obdobju 2008 do 2010 ugotavljamo, da se število premier v koprodukciji v omenjenem obdobju ni povečalo. Leta 2008 so imela omenjena gledališča skupno 7 premier v koprodukciji, leta 2009 11 in leta 2010 ponovno 7.

Ker so rezultati glede povečanja števila gostovanj za posamezna gledališča različna, jih navajamo ločeno. Slovensko mladinsko gledališče je močno povečalo število gostujočih predstav v obdobju 2008 do 2010, in sicer leta 2008 10 gostujočih predstav, 2009 20, 2010 pa celo 26. Na tak način se po eni stani vzpostavljajo vezi za gostovanja gledališča v tujini, po drugi strani pa slovenskemu gledalcu ponujajo nekaj novega, drugačnega in mu omogočajo vpogled v tujo gledališko sceno.

Pri Lutkovnem gledališču Ljubljana se število gostujočih predstav v omenjenem obdobju ni povečalo. Poleg tega je treba poudariti, da razen v okviru festivalov (festivala Lutke in Zlata paličica) gostovanj tujih gledališčih nimajo. V okviru

omenjenih festivalov pa so imeli leta 2008 30 gostujočih predstav (Lutke 2008), leta 2009 29 gostujočih predstav (Zlata paličica) in leta 2010 25 gostujočih predstav (Lutke 2010).

Mestno gledališče ljubljansko v obdobju 2008 do 2010 ni povečalo števila gostujočih predstav, in sicer so gostili leta 2008 15 predstav, leta 2009 le 6 predstav in leta 2010 16 predstav.

Glede gostovanj doma in v tujini je treba izpostaviti Slovensko mladinsko gledališče v letu 2010, ki je odigralo 24 predstav v tujini in 55 gostovanj v Sloveniji (skupaj 79) in tako glede števila gostovanj daleč preseгло vsa leta v dolgi zgodovini tega gledališča. Iz naslova gostovanj gledališča doma in v tujini se je povečal tudi prihodek, in sicer za 82 %.

Glede neinstitucionalne kulture je potrebno izpostaviti leto 2010, saj je bilo prelomno leto tako za sodobni ples kot tudi za zavod En Knap. S koncem leta 2009 je namreč prevzel v upravljanje infrastrukturo Španskih borcev. S tem je dobil domicil edini profesionalni ansambel za sodobni ples v Sloveniji- EnKnapGroup. Poleg tega so bili ustvarjeni pogoji za širitev dejavnosti ter vzpostavljanje novih polj delovanja na področju sodobnega plesa. Zavod En Knap je v tem obdobju posvetil veliko vlogo prav mednarodnim gostovanjem in tako uvedel program Uvoz/izvoz, ki kontinuirano (enkrat mesečno) slovenski publiko omogoča ogled mednarodne produkcije s področja sodobnega plesa.

2. Cilj: investicija v sodobno gledališko dvorano, ki bo zapolnila prostorski manko gledališke infrastrukture v Ljubljani.

V KD Španski borci smo 20. novembra 2009 odprli »Center kulture v Mostah«, ki je namenjen različnim kulturno-umetniškimi vsebinam: od sodobnega plesa, prek gledališča in glasbe, do likovnih in multimedijskih projektov. V preteklem letu se je novi center etabliral kot eden izmed osrednjih ljubljanskih prostorov, namenjenih sodobnim umetniškim praksam. Z novim centrom smo ublažili prostorsko stisko nevladnih kulturnih organizacij, zlasti na področju vadbenih in prireditvenih prostorov za plesne skupine. Nekdanja ministrica za kulturo Majda Širca in župan Ljubljana Zoran Janković sta 24. junija 2011 podpisala dogovor o sodelovanju med Ministrstvom za kulturo in Mestno občino Ljubljana pri ustanovitvi Centra sodobnih plesnih umetnosti, ki bo deloval v prostorih Kulturnega doma Španski borci.

Gledališka infrastruktura v MOL je sicer precej zastarela, saj postopki denacionalizacije niso omogočali in tudi danes še vedno ne omogočajo ustreznih investicijskih posegov. Vse to bistveno vpliva na stanje gledališke produkcije pri nas, ki ne more slediti sodobnim trendom v prostorsko-tehničnem smislu. Z namenom reševanja prostorskega manka gledališke infrastrukture nameravamo v naslednjem srednjeročnem obdobju začeti investicijo v »Gledališki center Ljubljana«. Prostor za nov gledališki center z več različnimi in večnamenskimi dvoranami je zagotovljen ob Baragovem semenišču, nova in sodobna infrastruktura pa bo nudila pogoje, da se slovenska gledališka umetnost ponovno vpiše na kulturni zemljevid Evrope. Gledališki center bo vključeval tudi center sodobnega plesa, ki se prav tako otepa s kroničnim pomanjkanjem infrastrukture. Glede na prostorske možnosti bomo ocenili, ali je možno, da bo na tej lokaciji tudi center intermedijskih umetnosti.

V letu 2010 je bila zaključena tudi zaključena investicija v »Oder pod zvezdami« v Lutkovnem gledališču Ljubljana, ki bo povsem novo prizorišče in svoja vrata odpre septembra 2011.

Denacionalizacijski postopek v zvezi z Mestnim gledališčem ljubljanskim in Slovenskim mladinskim gledališčem (Baragovo semenišče) je končan na prvi stopnji (poteka pritožbeni postopek), medtem ko je v postopku denacionalizacije Križank vložena revizija zoper pravnomočno sodbo, ki jo je izdalo Upravno sodišče RS.

Predlog sprememb:

Do leta 2014 skleniti dogovor z Ministrstvom za kulturo RS v zvezi s pridobitvijo idejnega projekta za investicijo v »Gledališki center Ljubljana«.

3. Cilj: zagotoviti boljše prostorske in tehnične pogoje izvajalcem javnih kulturnih programov in kulturnih projektov s področja uprizoritvenih umetnosti, ki delujejo kot nevladne organizacije s področja kulture.

Center urbane kulture Kino Šiška je sodobno opremljeno prizorišče, ki lahko gosti do 800 obiskovalcev. Program je namenjen širokemu krogu občinstva. Po skoraj dveletnem delovanju lahko rečemo, da je Ljubljana s Centrom urbane kulture Kino Šiška dobila novo, drugačno in raznovrstno kulturno ponudbo. Kino Šiška je zlasti na glasbenem področju postal eden izmed poglobitvenih dejavnikov v državi, opažen pa je bil tudi v širši regiji. V skladu s tem ciljem bo moral v prihodnjih letih gostiti večjo število projektov s področja uprizoritvenih umetnosti. Pomembno pa je k uresničevanju tega cilja prispevala tudi nova programska zasnova KD Španskih borcev.

4. Cilj: zagotoviti boljše prostorske in tehnične pogoje izvajalcem s področja sodobnega plesa in zagotoviti pogoje za trajnejše delovanje izvajalcev na tem področju.

KD Španski borci so s svojo raznoliko produkcijo in kulturno ponudbo postali stičišče ustvarjalcev sodobnega plesa. Tako so se v tem obdobju izboljšali prostorski in tehnični pogoji za izvajalce s področja sodobnega plesa, saj so Španski borci postali center srečevanj in dialoga, kjer poleg številnih novosti in produkcij partnerjev iz vseh umetniških področij, domujejo tudi najrazličnejši programi ostale neodvisne produkcije sodobnega plesa brez lastnega odra ter številne delavnice in rezidenčni programi. Žal je bila MOL precej manj uspešna pri zagotovitvi ustreznih vadbenih prostorov, saj prostorov, ki bi bili primerni za ta namen, nima v svojih fondih.

Likovne umetnosti

1. Cilj: postavitve stalne zbirke moderne umetnosti (konec 19. stoletja in 20. stoletje).

Cilj in oba ukrepa (zagotovitev predstavitvenih prostorov za stalno zbirko in vzpostavitev ažurnega pregled nad stanjem mestnih muzejskih in galerijskih zbirk) sta dolgoročna, saj se na področju muzejske in galerijske dejavnosti v tudi letu 2011 ukvarjamo z modernizacijo javnega sektorja, ki je pogoj za tesnejše sodelovanje med javnimi zavodi MOL in posledično vodi k uresničitvi zastavljenega cilja.

2. Cilj: zagotovitev prostorskih možnosti za obsežnejše razstavne projekte na področju likovnih umetnosti.

Galerijo Jakopič je leta 2008 prevzel v upravljanje javni zavod Muzej in galerije mesta Ljubljane. Program je bil izbran na podlagi razpisa. Prostor je tehnično dovolj kvalitetno opremljen za predstavitev najzahtevnejših likovnih projektov. S tem je realiziran predvideni prvi ukrep.

Drugi ukrep se nanaša na dokončanje Centra sodobnih umetnosti - Rog. V preteklem letu je bila med drugim oddana vloga za začetek gradbenih del in prenovo nekdanje tovarne Rog v Center sodobnih umetnosti. Pridobili smo že gradbeno dovoljenje za rušitev, pripravljen pa je tudi razpis za javno-zasebno partnerstvo za izgradnjo centra. Vzporedno s pripravami za obnovo in izgradnjo območja potekajo tudi priprave za vzpostavitev programskega delovanja in management bodočega Centra sodobnih umetnosti - Rog. Glede na to smo vključeni v program Srednje Evrope: *Second Chance*. Projekt poteka od januarja 2010 in bo pomembno prispeval k določitvi temeljnih programskih usmeritev za bodoči center. Obenem sodelujemo tudi pri programu Srednje Evrope Creative Cities, ki ga vodi Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije. S programom bomo oblikovali program kreativnih industrij v Centru sodobnih umetnosti – Rog.

V okviru projekta *Second Chance* smo pregledali primere dobrih praks revitalizacije nekdanjih industrijskih objektov ter referenčnih kulturnih projektov za bodoči Rog, nato izvedli analizo prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti (PSPN) načrtovane revitalizacije nekdanje tovarne Rog, potem pa na podlagi izsledkov teh dveh analiz in srečanj z deležniki izpopolnili razvojno vizijo bodočega centra Rog. Preverili smo jo v raziskavi, katere rezultat je zasnova konceptov uporabe prihodnjega Roga. Pomembna dela projekta sta tudi izdelava načrta upravljanja za prihodnji Center sodobnih umetnosti – Rog ter izvedba pilotnega projekta, kar načrtujemo v prihodnjem letu. S pilotnim projektom bomo preverili rezultate raziskav in v malem merilu razvijali in preizkušali ideje za vsebine, partnerstva, financiranje in upravljanje bodočega centra Rog. Pilotni projekti bodo proti koncu *Second Chance* omogočili tudi kulturne izmenjave med petimi mesti.

3. Cilj: ponuditi galerijo kot socializacijski prostor in vključiti ogled razstav v prostočasne dejavnosti posameznika.

Umetniška kavarna v Tivolskem gradu, ki je bila odprta marca 2009, se uveljavlja kot družaben prostor, ki je ob programu »Torkovih večerov« odprt do 23. ure, poleti 2011 pa tudi kot prizorišče manjših koncertov. V začetku leta 2010 je v vhodni avli Mestne galerije na Mestnem trgu 5 začela delovati bralnica, ki je prav tako lepo zaživela kot socializacijski prostor.

4. Cilj: zagotovitev razstavnih prostorov za večje projekte nevladnih organizacij in posameznikov ter boljše opremljenosti obstoječih razstavnih prostorov.

Dolgoročnejše programsko sodelovanje nevladnih organizacij in posameznikov z javnimi zavodi zagotavljamo z razpisnimi kriteriji in s povezovalnim dialogom med

javnimi zavodi in nevladnimi organizacijami in posamezniki pri izvedbi kulturnih projektov v prostorih javnih zavodov.

Galerijo Kresija je MOL namenila predstavitvi najkvalitetnejših kulturnih projektov nevladnih organizacij in posameznikov, ki se prijavijo na javni poziv in jih izbere komisija. Sodelovanje z zasebnimi galerijami preko razpisov MOL se krepi predvsem s podpiranjem posameznikov, ki razstavljajo v zasebnih razstaviščih, pa tudi z neposrednim podpiranjem kakovostnih projektov, ki jih zasebne galerije prijavljajo na javni razpis MOL. V letu 2010 je bilo v treh razstavnih prostorih MOL izvedenih 55 razstavnih projektov.

5. Cilj: do leta 2011 povečati število umetniških ateljejev in zagotoviti pogoje za delovanje vrhunskih in perspektivnih ustvarjalcev s področja likovnih umetnosti.

Oddelek za kulturo je v sodelovanju z Oddelkom za ravnanje z nepremičninami pripravil razpis za oddajo dveh ateljejev. V okviru projekta obnove stavbe Švicarije je potekal tudi postopek pridobivanja novih prostorov za umetnike, tako je bil urejen prostor na Gornjem trgu 44. V sodelovanju z Javnim stanovanjskim skladom MOL poteka praznjenje prostorov Švicarije, ki bo zaključeno v prihodnjem letu. Za projekt obnove smo pridobili konservatorsko restavratorski načrt, izvaja se natančna digitalna izmera objekta, ki je kulturni spomenik, zato bo obnova še posebej zahtevna. V izdelavi je tudi projektna naloga, ki bo osnova za projektno dokumentacijo, ki jo bomo naročili v prihodnjem letu.

Glasbene umetnosti

1. Cilj: v letu 2008 zagotoviti prostorske in tehnične možnosti za delovanje in prezentacijo širokega nabora izvajalcev s področja glasbe, ki se umeščajo v polje sodobnih in urbanih glasbenih izrazov.

Jeseni leta 2009 je odprl svoja vrata nov javni zavod Center urbane kulture Kino Šiška, ki v svojih prostorih ponuja možnost za predstavitev najrazličnejšim glasbenim izvajalcem vseh zvrsti glasbe. V letu 2010 se je v Centru urbane kulture Kino Šiška zvrstilo 243 dogodkov, od tega 105 glasbenih. Dogodke osnovnega in spremljevalnega programa je obiskalo 61.429 ljudi, povprečna predprodajna cena vstopnice je bila 14 eurov. Na dogodkih je skupaj nastopilo 1250 ustvarjalcev iz celega sveta. Povprečna zasedenost šišenskih prizorišč je bila 67%. Program in arhitekturna prenova sta si zaslužila tudi 3 nagrade.

Od 105 koncertov bi tako po kvaliteti in odzivu publike izpostavili naslednje izvajalce: *Lollobrigida, Jan Garbarek, Balkanbeats, Onyx, Nouvelle Vague, Megadeth, Florence and the Machine, Parov Stelar Band, Melodrom, Društvo mrtvih pesnikov, Caribou, Jinx, Tricky, White Lies, Yann Tiersen, Edo Maajka in dogodek ob 60. letnici Igorja Vidmarja, imenovan IBTZ*. V letu 2010 si je medijsko prepoznavnost in vse večji interes publike uspela zagotoviti serija glasbenih dogodkov *YU GO!*, ki je s kontinuiranim kvalitetnim programom predstavila 21 uveljavljajočih se glasbenih skupin iz regije nekdanje Jugoslavije in pomembno vplivala na splošen dvig interesa za aktualno glasbeno produkcijo in medregijsko povezovanje ex-Yu regije. Poleg večjih koncertnih dogodkov je treba posebej izpostaviti tudi serijo glasbenih dogodkov avantgardne narave, ki so omogočili predstavitve nekaterih najbolj referenčnih

mednarodnih avantgardnih glasbenih ustvarjalcev (*Alva Noto, Blixa Bargeld; Thomas Bloch & Nina Prešiček, Youngblood Brass Band, The Ex, Secret Chiefs 3, Extra Life, Jahcoozi, MoHa, Talibam ...*).

V okviru osnovnega programa sta glasbi po deležu sledili uprizoritvena umetnost (11 %) in intermedija (10 %). V okviru uprizoritvenih umetnosti velja še posebej izpostaviti *Urbanobelet* (SNG Opera in balet Ljubljana), *Pasje dneve in Kralja Davida Uroša Rojka* (Festival Ljubljana). V intermedijskem polju izpostavljamo *50-urni performans Dragana Živadinova ter performansa Spektr Marka Peljhana in Luftbalett Vlada Repnika*. Od 2009 je Kino Šiška član največjega večletnega evropskega projekta na področju kulture *Modul dance*.

CUK Kino Šiška si je tako s programom kot tudi z arhitekturno prenovo v lanskem letu izboril tri nagrade. Časopisa *Žurnal in Žurnal 24* sta mu tako podelila priznanje *Plac leta 2010*, Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije pa je arhitektka Neni Gabrovec in Anji Planišček v kategoriji javne stavbe podelila nagrado zlati svinčnik za rekonstrukcijo prostora. Ob tem pa so v letu 2010 uspeli iztržiti tudi dober poslovni izid, saj prihodki znašajo skoraj 1,7 milijona eurov. Vsi prikazani rezultati, tako finančni kot število obiskovalcev, kažejo, da se je CUK Kino Šiška odlično umestil v slovenski kulturni prostor ter da je tudi v času gospodarske krize in ob množici drugih glasbenih dogodkov programsko deloval zelo uspešno. Glasbeni program je prinesel veliko svežine v ponudbi, občinstvo je bilo zadovoljno tako s ponudbo kot z dostopnostjo. CUK Kino Šiška je postal pomemben kulturni center, ki v Ljubljano privablja obiskovalce iz bližnjih in tudi bolj oddaljenih krajev Slovenije in zunaj meja. Manj opazen, a nikakor ne manj kvaliteten je bil gledališki in plesni program, ki je naletel na dober odziv tako občinstva kot tudi umetniške kritike.

2. Cilj: do leta 2010 v starem mestnem jedru Ljubljane zagotoviti prostorske in tehnične možnosti za delovanje kakovostnega jazz kluba, ki bo obogatil kulturno ponudbo mesta.

Tudi v letu 2010 smo preverili kar nekaj možnih lokacij, a obstoječa javna infrastruktura na področju kulture, ki je v lasti MOL, trenutno ne zajema prostorov, ki bi bili primerni za delovanje jazz kluba. V poletnih mesecih je ponudba jazz dogodkov kljub pomanjkanju prostorov zelo pestra, saj se jazz večeri odvijajo na letnem vrtu Društva slovenskih pisateljev, pred CUK Kino Šiška, v Trnovem ipd. Cilj ostaja aktualen tudi naprej.

3. Cilj: dvigniti raven glasbene pismenosti, povečati dostopnost raznolike glasbene produkcije in spodbuditi zlasti mlajšo generacijo k ustvarjalnosti na vseh področjih glasbe.

Javni zavod Festival Ljubljana je v letu 2010 postregel z 210 različnimi prireditvami, ki si jih je ogledalo več kot 90.000 obiskovalcev, na prireditvah pa je sodelovalo 2.500 nastopajočih umetnikov in umetnic. MOL je Festivalu Ljubljana za program namenil 600.000 eurov, Ministrstvo za kulturo pa 42.000 eurov. Festivalsko poletje 2010 se je začelo z izvedbo Druge simfonije Gustava Mahlerja ob 150. obletnici njegovega rojstva. Akademski državni balet Borisa Eifmana iz Sankt Peterburga je z Ano Karenino in Ruskim Hamletom presegal pričakovanja, Bėjart balet iz Lozane pa je navdušil s čutnim in inventivnim Baletom za življenje. Izjemno je bilo gostovanje Münchenskih

filharmonikov s Haydnovim Stvarjenjem. Mariborska opera je gostovala s Pikovo damo s slovito Eleno Obrazcovo iz Bolšoj teatra v naslovni vlogi, Zagrebška operna hiša pa z Bizetovo Carmen. Valerij Gergijev je dirigiral kar na štirih prireditvah – na spektakularnih izvedbah Straussove Žene brez sence, na koncertu Orkestra Mariinskega gledališča s solistom Denisom Macujevom ter z Londonskim simfoničnim orkestrom in solistom Sergejem Hačatrijanom. Poletni festival se je zaključil s Pacom de Lucio in večerom flamenka.

Poletno festivalsko dogajanje so popestrili številni komorni koncerti ter raznolik spremljajoči program: Film pod zvezdami v sodelovanju s Kinodvorom, likovna kolonija, razstave na Ljubljanskem gradu itn. Prireditve so se odvijale na različnih prizoriščih po Ljubljani (Križanke, Ljubljanski grad, Cankarjev dom, Slovenska filharmonija, atrij Uršulinskega samostana...), kar daje programu še dodatno zanimivost in razgibanost.

13 programsko financiranih izvajalcev s področja glasbene dejavnosti je uspešno izpeljalo zastavljeni program. Poleg programov je bilo izbranih tudi 25 najbolj pronicljivih in kakovostnih kulturnih projektov s glasbenega področja.

V okviru Junija v Ljubljani se je Ljubljana v letu 2011 prvič priključila številnim državam, v katerih obeležujejo Praznik glasbe. 22. junija 2011 je bil tako izveden obsežen program, v katerem so številni glasbeniki nastopali po trgih, ulicah, dvoriščih ter pritegnili veliko zanimanje občinstva. Praznik glasbe ima veliko možnosti za razvoj in lahko postane ena ključnih komponent za promocijo glasbenih umetnosti.

Intermedijske umetnosti

1. Cilj: v obdobju od 2008 do 2011 povečati število ustrezno opremljenih prostorov, ki bodo omogočali neposredni dostop do informacijsko-komunikacijske tehnologije in bodo hkrati sodobni produkcijski centri za pripravo, izvedbo in promocijo intermedijskih projektov.

V preteklem letu smo problematiko pomanjkanja ustreznih prostorov za izvajalce intermedijskih umetnosti poskušali reševati predvsem skozi pomoč posameznim izvajalcem (Zavod Aksioma, trenutno zavod SCCA), katerim smo pomagali z informacijami o razpisih in o trenutnih praznih prostorih, ki bi prišli v poštev za njihovo ustvarjanje. Vendar je potrebno poudariti, da bo potrebno problematiko pomanjkanja prostorov za izvajalce intermedijskih umetnosti reševati na celovit način, torej z ustanovitvijo Centra intermedijskih umetnosti, kar je dolgoročni cilj MOL. Center intermedijskih umetnosti bi združeval produkcijsko in razstavno raven, obenem pa intenzivno promoviral to dejavnost. Na takšen način bi lahko zagotovili ustrezne prostore za ustvarjanje na tem področju, kot tudi nujno potrebne prostore za predstavitev projektov in programov iz področja intermedijskih umetnosti. Z vzpostavitvijo prostora za intermedijske umetnosti bi lahko povečali dostopnost takšnega načina ustvarjanja, kako za ustvarjalce, kot tudi za javnost.

2. Cilj: oblikovati in do leta 2011 izvesti ciljno podporo organizaciji mednarodnega festivala intermedijskih umetnosti v Ljubljani, ki bo prispeval k večji mednarodni prepoznavnosti Ljubljane kot kozmopolitskega mesta, ki je odprto za nove tehnologije in njihovo rabe v sodobnih in raznolikih umetniških praksah.

Na Oddelku za kulturo smo analizirali trenutno stanje na področju intermedijskih umetnosti in prišli do sklepa, da popolnoma novega festivala na področju intermedijskih umetnosti ne potrebujemo. Menimo, da je fluktuacija dogodkov iz tega področja vse leto velika, tako da ni potrebe po še eni koncentraciji dogodkov oziroma še enemu festivalu.

Predlog sprememb:

Organizacija mednarodnega festivala intermedijskih umetnosti v Ljubljani se kot cilj črta iz Strategije razvoja kulture v MOL 2008-2011 in se za naslednje strateško obdobje predvidi druga oblika podpore MOL razvoju področja intermedijskih umetnosti.

3. Cilj: dolgoročni cilj na področju intermedijskih umetnosti je vzpostaviti osrednji virtualni center za kulturo, ki bo omogočal uporabnikom, da na enem mestu pridobijo celovite informacije o kulturni dejavnosti in kulturni ponudbi v Ljubljani, obenem pa zagotavljal infrastrukturne pogoje za dejavnosti in predstavitve programov in projektov, ki nastajajo na področju intermedijskih umetnosti.

Trenutno je projekt *Center intermedijskih umetnosti* v fazi opredeljevanja temeljne vsebinske zasnove. Opažamo povečane potrebe tudi po projektih raziskovalnih zvočnih umetnosti, ki bi lahko sodili v takšen center, saj bi šlo za povezovanje različnih področij, s poudarkom na novejših tehnologijah. Intermedijske umetnosti so področje, ki se nenehno širi in vključuje nove tehnologije, povečuje se tudi število izvajalcev, ki se ukvarjajo s projekti na tem področju, zato bi bila smiselna ustanovitev takšnega centra.

Knjiga, knjižnica in bralna kultura

1. Cilj: razvijati zavest o pomenu branja za razvoj vsakega posameznika in dvigovati raven bralne kulture prebivalcev MOL.

V okviru projekta Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010 je imela posebno mesto Mestna knjižnica Ljubljana, ki je v letu dni izvedla 8 projektov za spodbujanje branja za različne starostne skupine. Lani smo nadaljevali s projektom »Ljubljana bere«, v okviru katerega smo triletnikom in prvošolcem v MOL v letih 2010 in 2011 podarjali slikanici Lonček na pike in Slovenske pravljice (in ena nemška) v stripu. S projektom *Knjige za vsakogar* v okviru LSPK 2010 pa smo v sodelovanju in ob finančni podpori Javne agencije za knjigo RS podprli izdajo 21 knjig, ki so bile natisnjene v nakladi 8000 izvodov, na prodaj pa so bile na 220 prodajnih mestih po vsej Sloveniji, kakor tudi v Trstu in Celovcu po enotni ceni 3 eure. Več o projektu *Knjige za vsakogar* je v poročilu o izvajanju LSPK 2010.

V letu 2012 bomo objavili javni razpis, na katerem bomo projekt »Ljubljana bere« razširili na starostno skupino, ki obiskuje peti razred devetletke ter tako tudi to populacijo spodbudili k branju in obiskovanju knjižnice.

Program Ljubljane - svetovne prestolnice knjige 2010 je prinesel nekatere projekte, ki so pomembno prispevali h kulturni ponudbi Ljubljane. Iz tega razloga smo se odločili, da bomo nadaljevali s podporo projektom, ki so povezani s knjigo tudi v kontekstu kandidature MOL za Unescov naslov »mesto literature«. V začetku leta 2011 smo

objavili Javni razpis za izbor projektov v okviru programa Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010, v okviru katerega smo podprli tudi izvedbo druge izdaje literarnega festivala Literature sveta: Fabula 2011, ki je potekal ob zaključku programa LSPK 2010. Ljubljano je obiskalo pet uveljavljenih avtorjev, ob njihovih obiskih pa so izšli tudi prevodi njihovih del. Zaradi uspeha prvega dela projekta Knjige za vsakogar smo na razpisu podprli tudi izdajo desetih novih knjig, ki bodo od septembra dalje (postopoma, kot bodo izhajale) naprodaj v knjigarnah, knjižnicah in kulturnih ustanovah, ki so se pridružile projektu, v visokih nakladah in po dostopni ceni največ 5 eurov. Na razpisu smo podprli tudi deset projektov, ki na javnih površinah promovirajo knjigo in branje ter tako oživljajo kulturno dogajanje v mestu.

2. Cilj: zagotoviti izhajanje kakovostnega intelektualnega štirinajstdnevnik.

V juniju 2009 smo objavili Javni razpis za izvajalca projekta Izdajanje kulturnega štirinajstdnevnik, na katerem smo izbrali izdajatelja kulturnega štirinajstdnevnik v obdobju od aprila leta 2010 do marca leta 2013, ki bo osredotočen na področje kulture, medijev in intelektualnega življenja in bo objavljaj poglobljene članke o teh področjih ter kakovostne kulturne vsebine. Na razpisu je bilo izbrano podjetje Delo d.d., ki je 7. aprila 2010 izdalo prvo številko štirinajstdnevnik za umetnost, kulturo in družbo Pogledi. Pogledi so v dobrem letu dni izhajanja postali referenčen časopis za umetnost, kulturo in družbo, ki ga je javnost dobro sprejela. Od jeseni 2010 so Pogledi na voljo kot samostojna edicija, ki ima preko 4000 rednih naročnikov. Od začetka izhajanja je izšlo 31 številčk časopisa. Projekt sofinancira Ministrstvo za kulturo RS.

Filmska umetnost

1. Cilj: v letu 2008 zagotoviti pogoje za obratovanje mestnega kina kot nepogrešljive ponudbe zahtevnejše in kakovostne filmske produkcije v prestolnici s ciljem, da znaša letni obisk vsaj 50.000 gledalcev in da kino opravlja vse svoje naloge, in da poleg kontinuiranega prikazovanja filmov izvaja tudi pedagoške in promocijske programe ter izvaja ali soorganizira filmske festivale.

Poleg kakovostnega preživljanja prostega časa nudi Kinodvor dogodke, povezane s kulturno (filmsko) vzgojo in izobraževanjem vseh starostnih skupin ter spremljevalnim umetniškim programom, ki film povezujejo s širšim svetom vizualne umetnosti (Galerija) ter literature (specializirana filmska *Knjižarnica*). Filmska *Kavarna* odpira obiskovalcem svet filmske diskusije, vpogled v čitalniško filmsko publicistiko ter druženje pred, po, med in ob filmih. V letu 2010 se je na 1749 javnih projekcijah v organizaciji Kinodvora na različnih lokacijah zvrstilo skupaj 77.532 gledalcev. Tej številki je treba prišteti še nekaj sto obiskovalcev 218 posebnih dogodkov, za katere niso bile izdane vstopnice (okrogle mize in predavanja, razstave, različni festivalski dogodki, otroške ustvarjalne delavnice, komercialni najemi prostorov itd.), v filmski Knjižarnici, Galeriji in Kavarni pa se je zvrstilo še dodatnih nekaj tisoč obiskovalcev.

V letu 2010 je Kinodvor na konferenci mednarodnega kinematografskega združenja *Europa Cinemas*, ki povezuje 1005 kinematografov po vsem svetu, v Parizu prejel nagrado *Europa Cinemas* za najboljši program za otroke in mlade 2010, istega dne pa je uredništvo *Vikenda* ekipi Kinodvora podelilo gong ustvarjalnosti za leto 2010.

2. Cilj: do leta 2010 zagotoviti pogoje, da Ljubljana postane filmu prijazno mesto.

Javni zavod Kinodvor je v sodelovanju z Oddelkom za kulturo izdal brošuro Ljubljana – filmsko mesto. Namen je predstavitev Ljubljane tujim producentom in oglaševalcem. Oddelek za kulturo daje tudi vse informacije v zvezi s podatki, ki so v brošuri. Oddelek je prevzel tudi koordinacijsko vlogo pri izdaji dovoljenj za snemanje in s tem olajšal pridobivanje dovoljenj vsem, ki želijo posneti film na območju MOL.

Glede na to, da je Kinodvor presegel zastavljene cilje in se v Ljubljani kaže velik interes za programski koncept, ki ga izvaja Kinodvor, smo na Oddelku za kulturo v sodelovanju z Oddelkom za urejanje prostora začeli z iskanjem prostorskih možnosti in prostorskih preveritev za umestitev minipleksa s kinodvoranami v središču mesta.

Predlog spremembe:

Rok za realizacijo tega cilja se določi v Strategiji razvoja kulture v MOL 2012-2015.

Kulturna dejavnost društev

Cilj: do leta 2011 zagotoviti boljše infrastrukturne pogoje za delovanje kulturnih društev in možnosti za njihovo učinkovitejšo promocijo.

Na pobudo Oddelka za kulturo je Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Ljubljana izvedel javni razpis za triletne programe (2010-2012), kar omogoča stabilno financiranje najkvalitetnejših in najzahtevnejših programov s področja ljubiteljske kulture. Javni sklad RS za kulturne dejavnosti in Zveza kulturnih društev Ljubljana sta se pridružila programskemu upravitelju Kulturnega doma Španski borci Zavodu EN-KNAP, kar pomeni, da je ljubiteljska kultura v Ljubljani dobila svoj osrednji prireditveni prostor. S tem so ustvarjeni pogoji za kontinuirano produkcijo in večjo prepoznavnost ljubiteljske kulture.

III. KULTURNA DEDIŠČINA V MOL

1. Cilj: do leta 2011 vzpostaviti sistem preventivnega varstva kulturne dediščine v MOL kot nosilca razvoja varovanja in ohranjanja kulturne dediščine.

Mestna občina Ljubljana je v letu 2010 začela s postopki razglaševanja kulturnih spomenikov lokalnega pomena po Zakonu o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 in 30/11 - odl. US), do marca 2011 so bili po novem zakonu razglašeni štiri spomeniki: cerkev sv. Cirila in Metoda v Tivoliju, hiša Spodnja Besnica 23 Pr Prek, cerkev sv. Pavla v Šentpavlu pri Lipoglavu in staro letališče v Ljubljani.

Zaradi zgodovinske pomembnosti starega letališča v Mostah bo MOL do konca 2012 pridobila načrt upravljanja za spomeniško zavarovano območje in izdelavo Dokumenta identifikacije investicijskega projekta (DIIP).

Zaradi bogatih arheoloških najdb v stari Ljubljani, na Kongresnem trgu in na Špici bo MOL zagotovila prezentacije najdb v največjem možnem obsegu.

2. Cilj: izoblikovati srednjeročni program obnove kulturnih spomenikov.

Med večje projekte ohranjanja in obnove kulturnih spomenikov v letih 2008–2011 sodi obnova in prezentacija spomenikov s Kongresnega trga in parka Zvezde, ki ima od leta 2009 status kulturnega spomenika državnega pomena. Zaradi statusa in zahtevnosti posega je MOL projekt prenove leta 2010 prijavila na javni razpis Ministrstva za kulturo za sofinanciranje iz sredstev EU, vendar na razpisu nismo bili uspešni. Obnova spomenikov se je uspešno zaključila, na prenovljenem Kongresnem trgu so spomeniki dobili nov žar.

3. Cilj: zagotoviti kakovostno varovanje kulturne dediščine in njeno promocijo ter večjo dostopnost v povezavi s turistično ponudbo in v navezavi na izobraževalne programe.

Plečnikova hiša

Investicija v Plečnikovo hišo je potrebna za izvedbo nujnih investicijskih vzdrževalnih del, saj je bilo redno vzdrževanje zanemarjeno. Prav tako se bo z investicijo podaljšala življenjska doba kulturne dediščine, kar bo pripomoglo k njeni zaščiti. Nenazadnje bo z investicijo mogoče obogatiti program in izboljšati delovanje muzejske zbirke in pogojev dela zaposlenih. V preteklem letu smo pridobili PZI dokumentacijo za revitalizacijo vrta, v izdelavi je PGD dokumentacija za obnovo hiše, podpisana je tudi že pogodba za odkup stanovanja v pritličju Plečnikove hiše, kar bo omogočilo umestitev sodobnejših muzejskih prezentacij v hiši. Do konca leta 2011 bomo podali vlogo za pridobitev gradbenega dovoljenja za obnovo.

Bobrova vas

je projekt s katerim smo začeli v letu 2010. Z njim želimo v mesto pripeljati nove načine razmišljanja in spoznavanja naše preteklosti in narave ter vzpodbujati ljudi k sonaravnem bivanju. To želimo vzpostaviti s pomočjo izjemne arheološke dediščine ter živalskega in rastlinskega sveta Ljubljanskega barja. Programska zasnova bo izdelana na osnovi mnenj in predlogov strokovnjakov s področij: urbanizma, arhitekture, arheologije, narave, etnologije, turizma, ekologije. Bobrova vas bo locirana južno od izvoza AC-Center in bo vezni člen med mestom ter kulturno dediščino in naravo Krajinskega parka Barje. S tem bo omogočena dobra dostopnost tako za obiskovalce iz Ljubljane kot tudi od drugod. Namenjena bo obiskovalcem za dnevni ogled razstav, delavnic ter za krajše bivanje/turistične namestitve/ za obiskovalce, ki se bodo vključevali v programe Bobrove vasi. Razstave in programi bodo posvečeni arheološki, zgodovinski, etnološki dediščini Barja, naravnim vrednotam, izobraževanju na področju starih obrti ter možnostim sonaravne kakovosti bivanja sodobnega človeka. Program bo omogočal kakovostno preživljanje prostega časa s študijskimi in pedagoškimi programi, vzgojo na področju ekologije v sodelovanju z nevladnimi ustanovami, posamezniki, pa tudi inštituti in univerzami ter javnimi zavodi. V program bodo aktivno vključeni tudi prebivalci Barja.

Dvigovanje zavesti o pomenu zgodovinskih osebnosti in dogodkov za razvoj mesta:

- postavitev spomenika Ivanu Hribarju – v sklopu nove ureditve Brega in Novega trga je spomenik postavljen avgusta 2010;
- julija 2010 je bila s podporo izdaji obsežne monografije obeležena 200-letnica Botaničnega vrta;

- v okviru programa Ljubljana – Svetovna prestolnica knjige 2010 je bila 14. decembra 2010 predstavljena faksimila dokumenta s prvo omembo Ljubljane, opremljena z zgodovinskim komentarjem dr. Petra Štiha.

4. Cilj: zagotoviti ustrezno prezentacijo arheoloških ostalin s Kongresnega trga z Emonsko promenado, prezentacijo arheoloških ostalin v tlaku in vzpostavitev arheološke info točke na Špici.

Arheološke raziskave na Kongresnem trgu in na tržnici, na Mačkovi ulici in Špici so pokazale na veliko stopnjo ohranjenosti ostalin. Zato jih je smiselno ohraniti »in situ« (rimski vodnjak na Kongresnem trgu, del cestišča na Slovenski cesti) ali pa prezentirati v tlaku (ostanki zidov ob vhodih v mesto na Poljanski ulici, Vicedomska vrata na Mačkovi ulici). Projekt predstavitve arheoloških najdb na Kongresnem trgu, z delovnim naslovom Emonska promenada, predstavlja najdbe v prvi kleti in ob vstopih v Parkirno hišo. Zaradi bogatih najdb na Špici bo potrebno na tem območju postaviti info točko, informativni center o arheoloških najdbah v Ljubljani, in sicer najkasneje do leta 2014, ko se bo obeleževala 2000 letnica Emone, s tem pa bo prezentacija arheološke dediščine dobila novo kvaliteto.

IV. INVESTICIJE V KULTURI IN JAVNA INFRASTRUKTURA NA PODROČJU KULTURE V MOL

Cilj: zagotoviti infrastrukturne pogoje za razvoj vseh področij umetniškega ustvarjanja z naslednjimi cilji:

- **da se poveča dostopnost kulturnih dobrin za vse prebivalce MOL;**
- **da se dvigne kakovost kulturne ponudbe v MOL-u in se poveča njena raznolikost;**
- **da se kulturna ustvarjalnost v MOL-u intenzivneje vključuje v sodobne mednarodne tokove umetniških praks in jih sooblikuje;**
- **da se Ljubljana na ta način razvija kot odprto in kozmopolitsko mesto.**

Stanje načrta razvojnih programov investicij na področju kulture v MOL je za pričujoče obdobje naslednje:

- projekt Center urbane kulture Kino Šiška, ki deluje na področjih glasbenih in uprizoritvenih umetnosti je zaživel jeseni leta 2009;
- urejanje kompleksa Metelkove je povezano s statusno organiziranostjo društev, ki delujejo v sklopu Metelkove, od česar je odvisen tudi prenos sredstev v upravljanje. Ocenjujemo, da bo ta cilj uresničen do konca leta 2011. Kompleks Metelkove je bil v tem obdobju določen za javno infrastrukturo na področju kulture. Za kompleks Metelkove je izdelan DIIP, do podpisa pogodbe o upravljanju nove aktivnosti niso mogoče;
- Trubarjeva hiša literature je svoja vrata odprla 2. septembra 2010; v njej izvajamo program povezan s knjigo in literaturo. Trubarjeva hiša literature sodi med trajne infrastrukturne pridobitve projekta Ljubljana svetovna prestolnica knjige 2010;
- v ta skop programa sodi tudi na novo odprte knjižnice Zadvor;
- v letu 2011 je Zavod Axioma pridobil nove prostore za dejavnost na lokaciji Komenskega 18.

Stanje nalog povezanih z javno infrastrukturo na področju kulture:

- sproti smo evidentirali in dopolnjevali evidenco javne infrastrukture na področju kulture;
- v oktobru leta 2008 smo zaključili s sklepanjem pogodb o prenosu sredstev v upravljanje javnim zavodom. Vpis nepremičnin v zemljiško knjigo poteka po predvidevanjih. Prvo polovico leta 2011 je zaznamovalo vrednotenje nepremičnin, s katerimi upravljajo javni zavodi na področju kulture.

Poleg navedenih prioritet smo v tem obdobju pridobili nove prostorske zmogljivosti in sicer, Knjižnico Šiška na Trgu komandanta Staneta 8, prostore za Zavod Maska v bivši podružnični šoli Šentjakob, prostore Trubarjeve hiše literature, Ribji trg 2, nove prostore za Šentjakobsko gledališče, Vodnikov trg 5. Služba za lokalno samoupravo je, ob izteku leta 2009 prenesla v fond poslovnih prostorov Oddelka za kulturo prostore v objektu Preglov trg 15, na Brdnikovi ulici 15, na Dunajski cesti 367 in prostore v Srednjih Gameljnah 50 ter novo knjižnico Zadvor. V evidenci prosilcev za prostor imamo evidentiranih še 23 kulturnih izvajalcev. Rešitev skušamo iskati znotraj prostih prostorskih zmogljivostih poslovnih prostorov, s katerimi upravlja Oddelek za ravnanje z nepremičninami. Nekateri prosilci imajo status društev, ki delujejo v javnem interesu na področju kulture. Med prostorske pridobitve omenjamo še neodplačen prenos javne kulturne infrastrukture vile Zlatice v letu 2010 s strani Ministrstva za kulturo na MOL, ki bo namenjena za predstavitev dediščine nekdanjega župana dr. Ivana Hribarja in meščanstva.

Številka: 610-189/2011-1

Datum: 29. 8. 2011

dr. Uroš Grilc,
načelnik Oddelka za kulturo

OBRAZLOŽITEV

Pravni temelji za sprejem poročila

Pravna podlaga za sprejem Poročila o izvajanju Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2008-2011 v preteklem letu (v nadaljevanju: poročilo) je Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10 in 20/11; v nadaljevanju: ZUJIK). 13. člen ZUJIK-a določa, da »Vlada vsako leto najkasneje junija predloži državnemu zboru poročilo o izvajanju nacionalnega programa za kulturo v preteklem letu z oceno rezultatov in predlogi sprememb in dopolnitev. Državni zbor poročilo obravnava in se do njega opredeli.« Ta člen se na podlagi 14. člena ZUJIK-a smiselno uporablja za Strategijo razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2008-2011, ki je primerljiva z Nacionalnim programom za kulturo kot »strateškim dokumentom razvojnega načrtovanja kulturne politike« na državni ravni.

Mestni svet Mestne občine Ljubljana je na 18. seji 30. junija 2008 sprejel Strategijo razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2008–2011, ki uvodoma med drugim določa: »Skladno z določili zakona Oddelek za kulturo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana vsako leto do konca junija odda poročilo o izvajanju Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2008–2011 Mestnemu svetu Mestne občine Ljubljana, v katerem poda oceno izvajanja strategije skladno z zastavljenimi cilji in opredeljenimi kazalci, obenem pa lahko predlaga tudi njihove spremembe ali dopolnitve. Mestni svet se do poročila opredeli.« (4. stran).

Razlogi in cilji za sprejem poročila

Strategija razvoja kulture v MOL 2008-2011 je prvi strateški dokument MOL na področju kulture, ki podaja celovito sliko prihodnje kulturne politike MOL ter zajema tako organizacijske, kakor tudi programske in infrastrukturne vidike. Strategija določa pet splošnih prioritet kulturne politike MOL v naslednjem štiriletnem obdobju ter načrtuje številne organizacijske spremembe, ambiciozne investicijske projekte in programske aktivnosti.

Za izvajanje strategije je, kot pristojni organ Mestne uprave MOL za področje kulture, odgovoren Oddelek za kulturo. V zvezi s spremljanjem uresničevanja programa so naloge Oddelka za kulturo predvsem naslednje:

1. spremljanje izvajanja ukrepov oziroma doseganja strateških ciljev;
2. sprotno odpravljanje pomanjkljivosti in hkratno reševanje novih problemov;
3. poročanje.

Oddelek za kulturo v priloženem tretjem letnem poročilu posreduje Mestnemu svetu MOL informacije o izvajanju ukrepov oziroma doseganju ciljev, morebitnih pomanjkljivosti in potrebnosti revizije ciljev ali ukrepov.

Ocena stanja na področju, ki ga poročilo ureja

Državni zbor RS je 2. aprila 2008 sprejel Resolucijo o Nacionalnem programu za kulturo 2008-2011 (Uradni list RS, št. 35/08), ki je strateški dokument kulturnega razvoja Slovenije, ki se v številnih segmentih nanaša tudi na MOL, saj je v prestolnici

največ kulturnih institucij in dogodkov. Kljub temu pušča Nacionalni program za kulturo 2008-2011 številna vprašanja, od katerih je odvisen nadaljnji kulturni razvoj MOL, povsem odprta. Strategija razvoja kulture v MOL 2008-2011 podaja odgovore na vsa ključna vprašanja kulturnega razvoja Ljubljane.

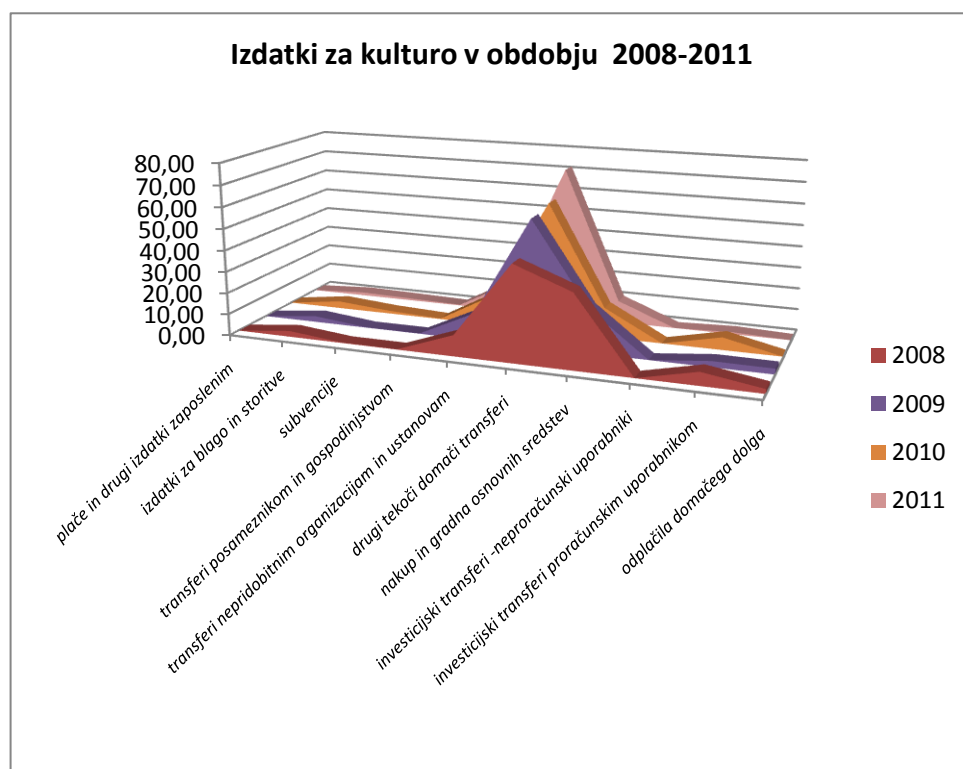
Poglavitne rešitve

Tretje poročilo o izvajanju Strategije razvoja kulture v MOL 2008-2011 vsebuje podroben opis opravljenih nalog v obdobju 1. julij 2010 – 30. junij 2011, vključno s predlogi sprememb oziroma dopolnitev tistih ciljev in ukrepov, ki ne morejo biti realizirani v načrtovani obliki. Poročilo ne zajema tistih strateških ciljev in ukrepov, ki bodo predvidoma realizirani do konca leta 2011.

Ocena finančnih posledic

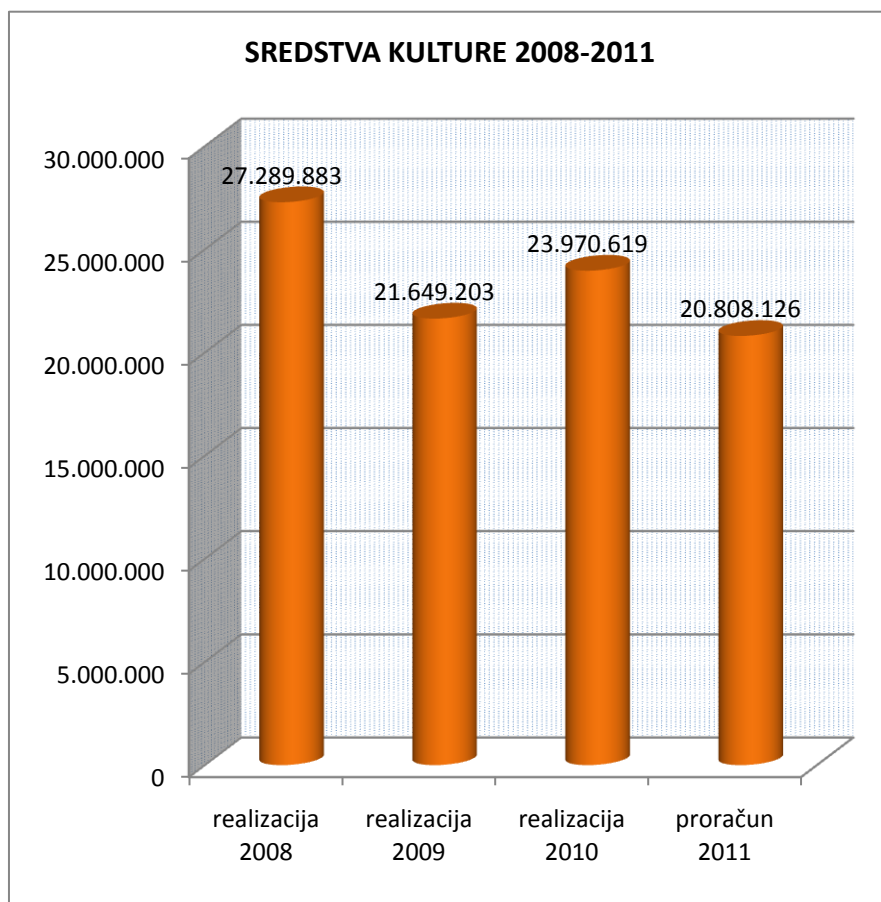
Kulturni proračun MOL – izdatki po ekonomski klasifikaciji (%) za obdobje 2008-2011:

konto	naziv	2008	2009	2010	2011
400	plače in drugi izdatki zaposlenim	0,00	0,00	0,03	0,06
402	izdatki za blago in storitve	2,75	2,81	3,38	1,46
410	subvencije	0,21	0,14	1,35	0,92
411	transferi posameznikom in gospodinjstvom	0,21	0,18	0,26	0,30
412	transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam	9,74	12,66	14,56	14,14
413	drugi tekoči domači transferi	44,39	58,62	60,61	71,68
420	nakup in gradna osnovnih sredstev	34,49	20,19	13,93	10,40
431	investicijski transferi -neproračunski uporabniki	0,00	0,00	0,00	0,00
432	investicijski transferi proračunskim uporabnikom	6,13	2,78	5,88	0,95
550	odplačila domačega dolga	2,09	2,63	0,00	0,00
	SKUPAJ ODDELEK ZA KULTURO	100,00	100,00	100,00	100,00

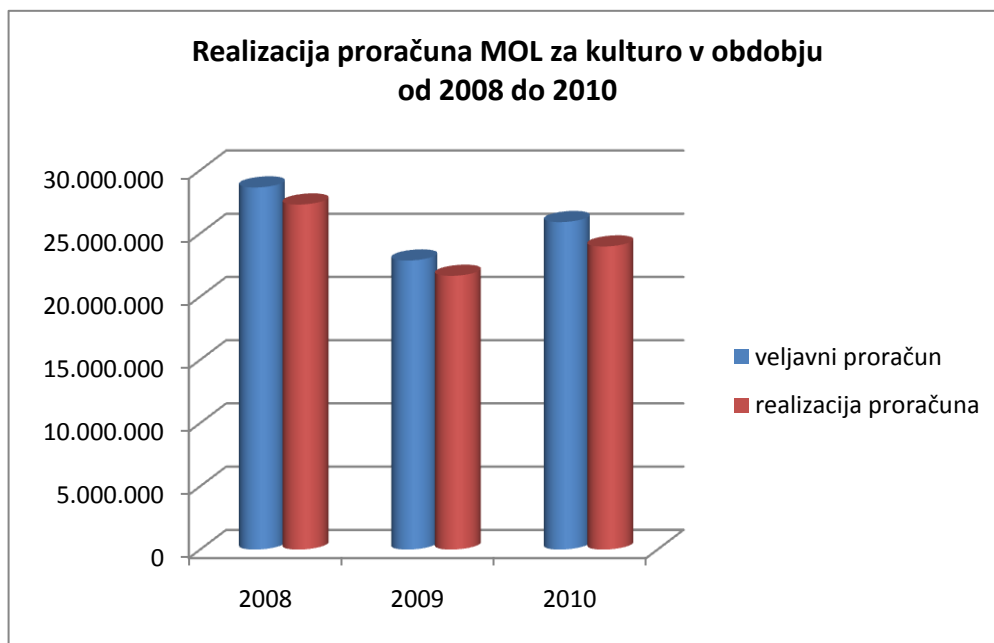
konto	naziv konta	realizacija 2008	realizacija 2009	realizacija 2010	proračun 2011
400	plače in drugi izdatki zaposlenim	0	0	6.144	13.500
402	izdatki za blago in storitve	750.260	607.409	809.576	304.579
410	subvencije	57.800	29.700	323.303	192.200
411	transferi posameznikom in gospodinjstvom	57.420	38.998	62.938	62.970
412	transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam	2.657.550	2.741.103	3.490.196	2.941.356
413	drugi tekoči domači transferi	12.113.735	12.690.103	14.529.714	14.914.626
420	nakup in gradna osnovnih sredstev	9.410.979	4.370.761	3.339.871	2.164.943
431	investicijski transferi - neproračunski uporabniki	0	0	0	16.000
432	investicijski transferi proračunskim uporabnikom	1.672.535	601.525	1.408.877	197.952
550	odplačila domačega dolga	569.604	569.604		
	SKUPAJ ODDELEK ZA KULTURO	27.289.883	21.649.203	23.970.619	20.808.126

realizacija realizacija realizacija proračun
2008 2009 2010 2011
27.289.883 21.649.203 23.970.619 20.808.126

leto	veljavni proračun	realizacija proračuna	% realizacije
2008	28.639.907	27.289.883	95,29
2009	22.860.459	21.649.203	94,70
2010	25.899.373	23.970.618	92,55
2011	20.808.126	--*	--*

*Opomba: leto 2011 je zadnje obdobje strategije in je v izvajanju

Sprejem poročila nima finančnih posledic.

Ljubljana, 29. 8. 2011

dr. Uroš Grilc,
načelnik Oddelka za kulturo

Mestna občina
Ljubljana
Mestna uprava

Oddelek za kulturo

Ambrožev trg 7
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 48 45
faks: 01 306 48 32
glavna.pisarna@ljubljana.si
www.ljubljana.si

Številka: 610-189/2011-1
Datum: 5. 8. 2011

LJUBLJANA - SVETOVNA PRESTOLNICA KNJIGE 2010 **Poročilo o izvajanju projekta od 23. 4. 2010 do 23. 4. 2011**

Ljubljana je 23. aprila 2010 od Bejruta prevzela Unescov naslov svetovna prestolnica knjige 2010. Nosilec projekta je bila Mestna občina Ljubljana, Oddelek za kulturo.

Izvedba projekta Ljubljana svetovna prestolnica knjige 2010 je temeljila na povezovanju vseh, ki delujejo na področju knjige ter je dosledno sledila na smernicah, ki so bile podane v prijavi na Unesco. V projektu so sodelovali in ga sooblikovali Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, Slovenska nacionalna komisija za Unesco, Društvo slovenskih pisateljev, Zveza splošnih knjižnic, Bralno društvo Slovenije, Mestna knjižnica Ljubljana, Društvo slovenskih založnikov, Društvo slovenskih knjigotržcev, Društvo Bralna značka Slovenija, Društvo slovenskih književnih prevajalcev, Turizem Ljubljana, Gospodarska zbornica Slovenija – Zbornica založništva, knjigotrštva, grafične dejavnosti in radiodifuznih medijev, založniki, javni zavodi s področja kulture, Univerza v Ljubljani in posamezni ustvarjalci. Ljubljana je v letu, ko je nosila Unescov naslov proglasila dr. Manco Košir za glasnico slovenske bralne kulture in Borisa Pahorja za glasnika slovenske književnosti.

S prevzemom Unescovega naslova *Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010* se je začelo leto, v katerem je Mestna občina Ljubljana spodbujala branje, razvijala bralno kulturo, večala dostopnost knjige in predstavljala književne zvrsti in svetovne književnosti. V programu Mestne občine Ljubljana, ki sta ga podprla Ministrstvo za kulturo R Slovenije in Javna agencija za knjigo R Slovenije, so glavnino dogodkov izvedle nevladne organizacije in zavodi s področja kulture, ki so jih strokovne komisije izbrale na javnem razpisu, del programa pa je nastal tudi v sodelovanju s slovenskimi mesti in veleposlaništvu v Ljubljani.

Bralec je bil osrednja točka *programa Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010*, a da bi to lahko postal, je program moral tkati kompleksne vezi med založniki in knjigotržci ter knjigarnami, med pisatelji in različnimi umetniškimi zvrstmi (filmom, gledališčem, glasbo, likovno umetnostjo), med javnim prostorom in knjigo, med knjigo in mediji. Inovativnost, včasih tudi eksperimentalnost in drznost ter dosledno vztrajanje na kakovosti programa so tiste prvine, ki so knjigo v tem obdobju postavljale v ospredje, v različne produkcijske in družbene kontekste. Ta vizija programa je botrovala temu, da se je program širil prek zastavljenega in v mestu pustil trajni pečat knjige, ki smo ga dolžni negovati in razvijati naprej.

Na prevzem naslova smo se začeli pripravljati že leta 2008, ko smo imenovali Organizacijski odbor *Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010*, v katerem so sodelovali različni akterji s področja knjige. Naloge organizacijskega odbora so bile: sodelovanje pri pripravi in evalvaciji programa v okviru Unescovega naslova Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 ter skrb za celovitost, vsebinsko usklajenost in prepoznavnost programa v okviru Unescovega naslova *Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010*.

Častni pokrovitelj projekta *Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010* je bil predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk, februarja 2009 pa smo imenovali tudi častni odbor projekta *Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010*, ki ga je vodil župan Mestne občine Ljubljana gospod Zoran Janković, v njem pa so sodelovale ugledne osebnosti s področja knjige v Sloveniji: Boris Pahor, pisatelj in glasnik slovenske književnosti, Majda Širca, ministrica za kulturo Republike Slovenije, akademik prof. dr. Matjaž Kmecl, pisatelj in literarni zgodovinar, prof. dr. Manca Košir, glasnica slovenske bralne kulture, akademik Tone Pavček, pesnik in častni meščan Ljubljane in Slavko Pregl, pisatelj.

Septembra 2008 smo s povabilom trem priznanim slovenskim oblikovalcem izbrali oblikovalko celotne grafične podobe dr. Petro Černe Oven.

Program smo razvrstili po programskih sklopih, navajamo tudi število izvedenih dogodkov:

Programski sklopi	Št. projektov	Št. dogodkov
Knjiga in ustvarjalnost na področjih kulture	55	802
Knjiga in mesto	19	235
Mestna knjižnica Ljubljana	9	52
Festival Fabula 2010 + 2011	2	144
Programi veleposlaništev v Ljubljani	12	57
Trubarjeva hiša literature	1	284
Kulturni štirinajstdnevnik <i>Pogledi</i>	1	27
Knjige za vsakogar	1	26
Svetovni vrh knjige 2011	1	24
Skupaj	92	1651

Junija 2009 smo skupaj z Ministrstvom za kulturo R Slovenije z javnim razpisom izbrali izdajatelja kulturnega štirinajstdnevnik, podjetje Delo d.d., ki je 7. aprila 2010 začelo izdajati **časopis za umetnost, kulturo in družbo Pogledi**. Bralci so nov časopis izjemno dobro sprejeli in prepričani smo, da bodo Pogledi ena izmed trajnih pridobitev *Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010*. Novi časopis dviga raven kritike na vseh področjih kulture, v dobrem letu dni je izšlo 31 števil.

Junija 2009 smo v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo Republike Slovenije objavili Javni poziv za izbor projektov za pripravo in izvedbo programa *Ljubljana-svetovna prestolnica knjige 2010*, na katerega smo prejeli kar 223 prijav. Izbrani projekti so tvorili ogrodje bogatega dogajanja v letu knjige.

V letu 2011 smo, ponovno skupaj z agencijo za knjigo RS, izvedli nov razpis, na katerega smo prejeli 88 prijav, namen razpisa pa je, da bi tudi v prihodnje spodbujali dobre projekte, ki so nastali v okviru programa LSPK 2010: literarni festival Literature sveta – Fabula, Knjige za vsakogar, podarjanje izvornih literarnih del otrokom in mladim ter projekte, ki s knjigo in branjem oživljajo javne površine v mestu.

Pri pripravi in izvedbi programa smo dobro sodelovali s Slovensko nacionalno komisijo za Unesco.

Aprila 2010 smo v središču mesta odprli **Informacijsko pisarno Ljubljane – svetovne prestolnice knjige**, v kateri so bile na voljo vse informacije o programu *Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010*.

Pisarna je bila tudi uredništvo spletne strani projekta LSPK 2010 in majhna tiskarna TipoRenesansa. Izvirna oprema tiskarne za visoki oziroma knjigotisk iz 50ih let prejšnjega stoletja je vključevala več kot tona svinčenih in lesenih črk ter ornamentov. Namen tiskarne je bil ohraniti opremo in znanja, ki so bila nekdanj potrebna za nastanek knjige in z dobrim oblikovanjem spodbuditi njeno uporabo. V prihodnje naj bi tiskarna postala zametek izobraževalnega središča za knjigotisk, s predavanji in delavnicami pa naj bi spodbujala kaligrafijo in tipografijo. MOL je za tiskarno decembra 2010 priskrbel nov brezplačen prostor v starem mestnem jedru, saj sta tako informacijska pisarna kot tiskarna gostovali v informacijski pisarni za invalide, ki so v letu, ko je bila Ljubljana nosilka Unescovega naslova delili svoje prostore s projektom svetovne prestolnice knjige. Ugotavljamo, da je knjiga kot pomembna nosilka socialne kohezivnosti tudi v tem primeru izkazala dobro prakso pri izboljševanju dostopnosti knjig za ranljive skupine prebivalstva.

Spletna stran:

Mestna občina Ljubljana je pripravila spletno stran LSPK2010, in sicer na naslovu www.ljubljanasvetovnaprestolnicaknjige.si in www.ljubljanaworldbookcapital.si. Spletna stran bo v arhivski obliki potencialnim obiskovalcem dostopna do aprila 2012.

Uvodne slovesnosti ob prevzemu Unescovega naslova:

23. april 2010, ob 12. uri sta župan Zoran Janković in predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk naznanila prevzem naslova z dvigom zastave svetovne prestolnice knjige pred Mestno hišo. Sledil je pogovor s pisateljem akademikom Borisom Pahorjem, glasnikom slovenske književnosti ob izidu njegove knjige *Zalivi / Čitanka*, odprtje razstave ilustracij akademske slikarke Jelke Reichman Osvetljene podobe ter slovesna otvoritev – umetniška uprizoritev **Matjaža Bergerja** Timpan v diahroniji: poklon knjigi, branju in pisavam.

Pri pripravi programa *Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010* nas je vodil cilj, da bi knjigo in branje približali kar najširšemu občinstvu, zato smo podpirali projekte, ki se odvijajo na javnih površinah in spodbujajo dostopnost do kakovostne literature in branja. Prav tako je bil eden izmed naših ciljev trajnost najbolj kakovostnih projektov.

Eden osrednjih projektov, ki je potekal od 23. aprila 2010 in ga nadaljujemo tudi v letu 2011 je projekt **Knjige za vsakogar**, ki najbolj neposredno približuje kakovostne knjige bralcem po vsej Sloveniji. S tem projektom želimo opozoriti na problem dostopnosti knjige, saj v Sloveniji letno kupimo le 2-3 knjige na prebivalca.

V letu 2010 je izšlo 26 knjižnih naslovov različnih žanrov po ceni 3 evre, v letu 2011 pa bomo podprli še izdajo desetih novih knjig, ki bodo na prodaj po ceni 5 evrov. Knjige smo in jih bomo prodajali po vsej Sloveniji v knjigarnah, knjižnicah in kulturnih ustanovah na več kot 220 prodajnih mestih, natisnjene pa so oz. bodo v nakladi od 6.000 do 15.000 izvodov na naslov. Kazalci prodaje kažejo, da smo v letu 2010 prodali 44,5% vseh knjig.

Projekt Knjige za vsakogar povezuje založnike, avtorje, knjigarne, knjižnice in nekatere kulturne inštitucije ter je v prvi vrsti usmerjen k bralcu, zato smo ga poimenovali kampanja za promocijo branja in knjige. Obenem se s tem projektom, ki ga koordinira Oddelek za kulturo MOL, podpirata pa ga tudi Javna agencija za knjigo RS in Ministrstvo za kulturo RS, in katerega rezultat je obširna prodajna mreža knjig, preizkušajo

nove možnosti promocije knjig in branja, ki bi dvignile kulturo kupovanja knjig pri nas in temeljijo na sodobnih strokovnih spoznanjih v pogledu motivacije za knjige.

Analiza učinkov Knjige za vsakogar

Dolgoročni cilj programa LSPK 2010 je bil, da se v slovenskem založništvu začrta usmeritev, ki bi v nekaj letih povečala število prodanih knjig na glavo prebivalca od 2 do 3 na 4, povečala povprečne naklade knjig za okoli 30 odstotkov (na okoli 2000 na naslov) ter za 20 odstotkov znižala povprečno ceno slovenske knjige, ki je v letu 2009 znašala 20,03 evra. Prvič po letu 1990 se je zgodilo, da je število vseh izdanih knjižnih naslovov padlo od 6586 v letu 2009 na 5720 v letu 2010. Leto 2009 je bilo v tem pogledu izjemno, leto 2010 pa že močno zaznamovano z gospodarsko krizo. Po drugi strani pa je v letu 2009 izšlo 1926 leposlovnih knjig, v letu 2010 pa 1750, od tega 922 del domačih avtorjev. Zanimivi pa so podatki glede doseženih naklad: v letu 2009 je znašala povprečna naklada leposlovne knjige 1098 izvodov, leta 2010 se je povišala na 1221 izvodov. V letu 2009 je bila povprečna cena leposlovne knjige 20,09 evra, leta 2010 pa 19,43 evra. Povišanje naklade in znižanje cene leposlovne knjige sta brez dvoma učinka programa LSPK 2010 in upamo lahko, da se bo ta trend nadaljeval tudi v prihodnje, saj to pomeni, da slovenska knjiga postaja tako bolj iskana kot bolj dostopna.

S trajnima projektoma **Ljubljana bere** in **Rastem s knjigo** spodbujamo bralno kulturo pri otrocih in mladini. Vsako leto obdarimo vse ljubljanske triletnike in prvošolce z vrhunskima izvirnima slovenskima slikanicama, s čimer Mestna občina Ljubljana spodbuja dostopnost najboljših knjig za najmlajše in podpira vrhunske slovenske avtorje.

Javna agencija za knjigo RS pa z izvirnim slovenskim mladinskim leposlovnim delom obdara vse dijake prvih letnikov srednjih šol v Sloveniji.

Veličastnem uvod v program *Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010* je bil **Festival Literature sveta – Fabula 2010** (3.5. – 28.5.2010), ki ga je izvedla Študentska založba in je ponudil bogat in odlično obiskan knjižni program, katerega vrhunec so bili obiski osrednjih literarnih avtorjev in literarni večeri z njimi: Jonathanom Franznom, Davidom Grossmanom, Michalom Vieweghom, Richardom Flanaganom in Danielom Kehlmannom; celomesečno dogajanje pa je otvorila Nobelova nagrajenka za literaturo za leto 2009 Herta Müller. Vsi dogodki so bili izvrstno obiskani. Ob obisku avtorjev je v slovenščini izšlo tudi njihovo delo v okviru projekta Knjige za vsakogar. V okviru Fabule so lahko obiskovalci mestnega parka Tivoli prisluhnili pevskim zborom, ki so prepevali uglasbeno poezijo slovenskih pesnikov, na Bregu pa je nekaj sto dijakov prepisovalo Prešernov Krsta pri Savici na ljubljanske ulice.

Zaradi tako velikega uspeha literarnega festivala, smo v Mestni občini Ljubljani v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo R Slovenije tudi v letu 2011 sofinancirali festival Literature sveta – Fabula 2011, ki je potekal od 4. do 22. aprila in je zaključil enoletno prestolovanje knjige v Ljubljani. Ljubljano so v tem času obiskali naslednji pisatelji, ki so ob obisku dobili tudi prevod svojega dela: Niccolò Ammaniti, César Aira, Per Olov Enquist, Margriet de Moor, Christoph Ransmayr, v fokus pa smo postavili največjega slovenskega sodobnega pisatelja Draga Jančarja.

Skupaj je bilo v okviru Fabule 2010 in 2011 izvedenih 100 programov s številnimi spremljevalnimi prireditvami.

Naš cilj, da s festivaloma promoviramo literaturo in branja, spodbujamo medkulturni dialog, spoznavamo sodobno književnost različnih kulturnih okolij in večamo dostopnost knjige, je bil v celoti dosežen.

Ljubljana je septembra 2010 pridobila prvo hišo literature – **Trubarjevo hišo literature**, ki smo jo poimenovali po Primožu Trubarju, piscu prve slovenske knjige in utemeljitelju slovenskega knjižnega jezika.

Trubarjeva hiša literature je zasnovana kot javni prostor, namenjen literaturi in knjigi, umeščen v samem središču mesta, ki s kontinuiranimi dogodki skozi vse leto pomembno prispeva k živahnemu kulturnemu in urbanemu utripu. V letu delovanja je Trubarjeva hiša literature postala referenčno mesto za književnost, knjigo in družbenokritično refleksijo v najširšem pomenu besede.

S prvo literarno hišo na Slovenskem smo zaščitili Trubarjevo dediščino in jo hkrati odprli za javnost. Raznolikost in inovativnost programskih vsebin, namenjenih različnim družbenim skupinam in vsem generacijam, sta realna podlaga za uresničitev ambicioznega cilja, da bi Trubarjeva hiša literature sčasoma postala žarišče ne le literarnega, temveč tudi kulturnega in intelektualnega življenja v Ljubljani.

Knjiga in ustvarjalnost na področjih kulture: Pod tem naslovom so v času, ko je Ljubljana nosila Unescov naslov potekale različne prireditve z vseh področij kulture, ki so se vsebinsko povezovale s temeljnim programom in s knjigo v širšem smislu, izvajali pa jih muzeji, galerije, gledališča, glasbeniki in drugi kulturni ustvarjalci. Tako je knjiga v svoje okrožje pritegnila malone vse kulturne ustanove in vse medije.

V tem sklopu bi posebej izpostavili, da je Ljubljana prejela bogato donacijo 3000 miniaturnih knjig prof. dr. Martina Žnideršiča, ki je ocenjena kot največja srednjeevropska zbirka. Odmevna razstava, ki je bila v Mestnem muzeju Ljubljana in na kateri je bilo razstavljenih 1278 miniaturnih knjig iz 55 držav sveta, je privabila tudi strokovno javnost iz Anglije in Nemčije.

V tem sklopu je bila izvedena uprizoritev dela **Nekropola** slovenskega pisatelja in kandidata za Nobelovo nagrado Borisa Pahorja. Gledališka interpretacija Nekropole spodbuja razmišljanje o etiki, zlorabi ideologij, preživetja v skrajni točki razčlovečenja, soočenju s čistim neosebним zlom. Glede na čas, ki ga živimo, je možnost potvorb in zanikanj zgodovinskih dejstev zelo verjetna, vseskozi prisotna in zato nevarna. Sodobna dogajanja žal kažejo, da se zgodovina še vedno ponavlja in vsakokratna kolektivna amnezija ali preprosto ignoranca verjetno vodi v ponavljanja tudi v prihodnosti.

Predstava Nekropola je program *Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010* prenesla tudi izven meja Slovenije, saj smo decembra 2010 izvedli izjemno odmevno in uspešno gostovanje v slovenskem jeziku v gledališču Verdi v Trstu, kjer živi in ustvarja Boris Pahor.

Knjiga in mesto: Tradicionalne literarne prireditve v Ljubljani in Sloveniji smo oplemenitili tako, da so posegi v javni prostor poudarjali pomen branja in spodbujanja bralne kulture. Ljubljana je že dobila nov bralni park Severni mestni park, kjer so vse leto potekale zanimive literarne prireditve za vse starostne stopnje, aprila 2011 pa smo na obrobju mesta odprli prvi bralni labirint **Labirint umetnosti**. Knjigo in branje smo postavili na javne površine, brali smo v bolnišnicah, azilnem domu, domovih za starejše. Povečalo se je število dobrih knjigarn, ki večajo dostopnost knjig in s svojimi programi oživljajo dogajanje v mestu.

V nadaljevanju podrobneje predstavljamo tri projekte, ki so še posebej zanimivi.

Knjižnica pod krošnjami 2010

Knjižnica pod krošnjami v organizaciji Divje misli (Inštituta za neprofitno komunikacijo) je nudila prijetno senco bralcem knjig od 28. maja do 5. septembra na šestih bralnih otokih po vsej Ljubljani. Knjižnica pod krošnjami je z leti postala eden najbolj prepoznavnih projektov spodbujanja branja v Sloveniji, zato je zavzela prav posebno mesto v našem programu in bo bralce pod svoje krošnje povabila tudi letos od 27. maja do 28. avgusta.

Otoki brezplačnega branja so bili v letu 2010 postavljeni na najbolj prijetnih lokacijah v Ljubljani: v parku Tivoli, Botaničnem vrtu, na Taboru, sprehajališču Breg, Trnovskem pristanu in Ljubljanskem gradu. Vse lokacije imajo svoj vsebinski fokus, bralni otoki pa so opremljeni z inovativnim pohištvo, udobnimi sedeži za branje in bogato obloženimi knjižnimi policami. Knjižnico so z novitetami prijazno založile številne slovenske založbe, kulturna predstavništva in veleposlaništva v Sloveniji.

Dobro obiskani so bili ulični pogovori v evropski Knjižnici pod krošnjami, Pripovedovanja zgodb o Ljubljani v živo, Bralna glasba v živo, Odprta krošnja itd.

Labirint umetnosti

Zavod Exodus Ljubljana je v okviru programa Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010 ter s podporo EU pripravil trajnostni umetniški projekt Labirint umetnosti ob gradu Kodeljevo v Ljubljani.

Gre za družbeno angažirano, trajnostno umetniško delo z visokim ekološkim namenom. Labirint je namenjen urbanemu človeku, ki se rad zateče na zeleno površino, da si razgiba telo in duha, razbremeni misli ali bere knjigo. V srcu labirinta je bralni otok z literarnimi deli za zvedavega bralca - sprehajalca.

V parku Labirint umetnosti raste 287 dreves v obliki labirinta, pot do središča pa je tlakovana s kratkimi mislimi o umetnosti, hoji, knjigi in življenju. Posameznik ali organizacija lahko postane varuh enega ali več dreves, vsak varuh pa prejme tablico s svojim imenom, ki označuje njegovo drevo.

Skulptura slovenskim protestantskim piscem in tiskarjem

28. oktobra 2010 je Mestna občina Ljubljana v Parku slovenske reformacije na Ajdovščini slavnostno odkrila skulpturo akademskega kiparja Luja Vodopivca v spomin slovenskim protestantskim piscem Trubarju, Dalmatinu, Bohoriču in Krelju, ki so v 16. stoletju s svojo besedo ustanovili slovensko književnost. Skulptura predstavlja trajno pridobitev v okviru Unescovega naslova Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010.

Vodopivčeva skulptura predstavlja monumentalno bronasto spečo moško glavo, ki počiva brez podstavka na blagi travnati vzpetini. Neposreden stik glave z zemljo, ki jo prekriva travna ruša, pomeni spanje in črpanje energij iz narave. Izhodišče slovenske kulture, ki so jo z intelektualnim delom utemeljili slovenski protestantski pisci, je narava. Na glavi so naključno razpostavljene velike tiskane črke. Iz črk lahko sestavimo besede, iz besed stavke in iz stavkov knjige, kot so to za nas prvič v zgodovini počeli slovenski protestantski pisci in tiskarji.

Od maja 2010 je Mestna občina Ljubljana bogatejša tudi za *prvo specializirano knjigarno z otroško literaturo Kres pod gradom*, kjer so na voljo knjige za starostno skupino od 0 do 10 let in v kateri poteka živahen program za najmlajše.

Knjižnice – središča znanja, informacij in ustvarjalnosti je program, ki ga je vodila Mestna knjižnica Ljubljana in je izvedla 10 programov s številnimi spremljevalnimi dogodki. Podatki kažejo, da smo s tem programom tesneje povezali Ljubljančane z dejavnostmi knjižnice. Mestna knjižnica Ljubljana pa je s koordinacijo projekta Knjige za vsakogar vanj vključila tudi druge knjižnice po Sloveniji ter tako prispevala k temu, da so bili naši programi izvedeni tudi na nacionalni ravni.

Svetovni vrh knjige 2011: Knjiga kot nosilka razvoja človeštva je potekal v Cankarjevem domu od 31. marca do 1. aprila 2011.

Kongres z naslovom Knjiga kot nosilka razvoja človeštva je iskal odgovore o tem, kako knjiga in branje v okrožju drugih medijev danes utemeljujeta razvoj posameznika in družbe. Raziskovalci in strokovnjaki vseh členov knjižne verige (276 udeležencev, od tega 93 iz tujine) – kulturnih politik na področju knjige, avtorskih pravic, založništva in literarne kritike – so za razpravo izbrali dve vodilni temi: Globalizacija knjige in branje v digitalni dobi ter Izdajanje in prevajanje knjig na manjših jezikovnih trgih in iz jezikov manjših nacionalnih skupnosti v svetovne jezike. Na kongresu so strokovnjaki dali uporabne napotke za spremljanje stanja na knjižnih trgih, oblikovali strategije za spodbujanje bralne kulture in ukrepe politike za spodbujanje dostopnosti knjige.

S povabljenimi strokovnjaki, ki igrajo ključno vlogo na svetovnem knjižnem področju, je bil domači strokovni javnosti omogočen vpogled v aktualna dogajanja na področju knjige, hkrati pa tudi širše razumevanje tega dogajanja v celovitem kulturnem in družbenem kontekstu. Na kongresu je bila sprejeta Ljubljanska resolucija o knjigi kot nosilki razvoja človeštva. Ljubljanska resolucija o knjigi v devetih točkah zgošča glavne usmeritve, ki naj bi jih načrtovalci različnih politik, tudi izobraževalne in znanstvene, upoštevali pri oblikovanju trdnih temeljev za razvoj na področju knjige.

Celotno besedilo resolucije je sestavni del tega poročila in se nahaja v prilogi. Prav tako je del poročila zbornik Svetovnega vrha knjige.

Na kongresu so sodelovali predavatelji Jens Bammel (Švica), Mike Shatzkin (ZDA), Aleš Debeljak (Slovenija), Miha Kovač (Slovenija), Francis Galloway (Jaužnoafriška republika), Claire Squires (Velika Britanija), Angus Phillips (Velika Britanija), Meta Grosman (Slovenija), Roger Sell (Finska), John Carlin (Španija), Andrej Blatnik (Slovenija), Rudiger Wischenbart (Avstrija), Pramod Kapoor (Indija).

V okviru kongresa je potekal tudi Unescov forum, na katerem so razpravljali o raznolikosti izražanja kulturnih izrazov in prevajanju v JV Evropi.

Mestna občina Ljubljana se je v sodelovanju s Slovenskim centrom PEN aprila 2011 vključila v **mrežo mest-zatočišč**. Mreža je začela delovati na pobudo Salmana Rushdieja in Mednarodnega parlamenta

pisatelj (IPW) leta 1994 kot mednarodna mreža mest, ki nudijo zatočišče preganjanim in ogroženim pisateljem. V mrežo mest-zatočišč je vključenih že veliko mest v številnih demokratičnih državah, največ na Norveškem, kjer mreža deluje že od leta 1995. Ljubljana bo gostujočemu pisatelju zagotovila brezplačno opremljeno stanovanje v središču mesta, dohodek v obliki štipendije za pisateljsko delo ter plačilo potnih stroškov in stroškov za zdravstveno zavarovanje. Tako bo omogočila pisatelju, da si bo ustvaril novo socialno mrežo ter mu tako zagotovila pogoje za delo v času, ki je zlasti neposredno po pobegu iz domovine zanj najtežji.

Posebno pozornost v programu smo namenili **tudi programu za otroke in mlade**, Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije je v letu, ko Ljubljana nosi Unescov naslov šolsko leto 2010/11 razglasilo za Šolsko leto knjige.

Programu svetovne prestolnice knjige so se pridružila slovenska mesta: Izola, Maribor, Trzin, Metlika, Kostanjevica, Murska Sobota, Velenje, Novo mesto, Nova Gorica, Dobrovnik in Senovo in **nekatera veleposlaništva s sedežem v Ljubljani:** Italija, Švica, Zvezna Republika Nemčija, Francija, Nizozemska in Evropski parlamenta – informacijska pisarna za Slovenijo v sodelovanju z Veleposlaništvom Španije in Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti Ivančne Gorice. Posebej izpostavljamo program veleposlaništva Francije, ki je izvedlo cel sklop kakovostnih izmenjav slovenskih in tujih avtorjev ter drugih dogodkov.

Promocija

Program Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 smo predstavili v programski knjigi *V kraljestvu knjige* ter se z njo poklonili knjigi in besedi. Knjiga je del poročila in se nahaja v prilogi.

Vse prireditve ter novice smo objavljali na spletni strani LSPK 2010 v slovenskem in angleškem jeziku, izvedli smo promocijsko kampanjo z medijskima pokroviteljema časopisno hišo Dnevnik in Radiotelevizijo Slovenija ter časnikom Pogledi.

Spletna stran LSPK 2010 je bila osnovno komunikacijsko orodje, preko katerega smo javnost obveščali o dogodkih v okviru programa. Beležili smo povečano željo po objavi vseh drugih dogodkov povezanih s knjigo na naši spletni strani, ki sicer niso bili del našega programa. Tega smo bili zelo veseli, saj smo ocenili, da je naša spletna stran postala središče za vse zaljubljenca v knjigo. Spletno stran si je dnevno ogledalo od 200 do 700 obiskovalcev. Od vzpostavitve spletne strani do danes je spletno stran obiskalo 150.676 obiskovalcev.

Na angleški različici spletne strani je bil dan poseben poudarek aktualnim dogodkom, za katere smo ocenili, da bi lahko zanimali tuje obiskovalce Ljubljane.

Z javnostmi smo komunicirali tudi preko socialnega omrežja Facebook, ki se je izkazal za pomemben medij obveščanja, saj ima (tega nismo ukinili) naš profil 1101 kontaktov, ki so redno spremljali dogajanje v okviru LSPK.

Unescov naslov Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 smo predstavili na knjižnih sejnih v Frankfurtu leta 2009 in 2010, v Leipzigu in Bologni 2010, na srečanju partnerjev evropskega projekta

Creative Cities v evropski prestolnici kulture Pecs 2010 ter na evropski konferenci ICOM, ki je potekala v okviru svetovne konference ICOM novembra 2010 v Šanghaju. Sodelovali smo tudi s svetovno prestolnico knjige 2011 Buenos Airesom, kjer smo se v letu 2010 udeležili predstavitve dosedanjih Unescovih prestolnic knjige in tam predstavili Ljubljano skozi besedo in film. 23. aprila 2011, ko je Buenos Aires prevzel od Ljubljane naslov svetovne prestolnice knjige 2011, smo skupaj z Javno agencijo za knjigo R Slovenije prispevali 500 slovenskih knjig, ki so jih vgradili v Babilonski stolp in bodo kasneje del prve multinacionalne knjižnice v Buenos Airesu.

22. aprila 2011 smo v Ljubljani pripravili zaključno slovesnost posvečeno Unescovemu letu knjige, na katero smo povabili uglednega argentinskega pisatelja Césarja Airo, ki je slovenskemu občinstvu v svojem jeziku prebral del iz knjige Epizoda v življenju popotnega slikarja, ki je ob njegovem obisku izšla v slovenskem jeziku. César Aira je ob tej priložnosti prevzel Ljubljansko resolucijo o knjigi, ki je bila sprejeta na Svetovnem vrhu knjige.

Finančna struktura projekta

Programski sklopi	Sofinanciranje MOL v EUR	Sofinanciranje JAK v EUR	Sofinanciranje MK v EUR	SKUPAJ
<ul style="list-style-type: none"> • Knjiga in ustvarjalnost na področjih kulture • Knjiga in mesto • Festival Fabula 2010, 2011 • Trubarjeva hiša literature • Kulturni štirinajstdnevnik <i>Pogledi</i> • Knjige za vsakogar 2010 • Ljubljana bere in Rastem s knjigo • Svetovni vrh knjige 2011 	1.978.293,00	850.000,00	199.000,00	
Investicije	438.863,00			
Stroški izvedbe projekta (tisk, stroški dela, promocija...)	208.755,00			
SKUPAJ	2.625.911,00	850.000,00	199.000,00	3.674.911,00

Finančna ocena programa LSPK 2010 je v kandidaturi za pridobitev Unescovega naslova predvidevala vložek javnih sredstev v višini 1.400.000,00 evrov, ki se je zaradi povečanega obsega programa (iz predvidenih 220 dogodkov v kandidaturi in napovedanih 500 v programski knjigi) skoraj potrojil. Mestna občina Ljubljana je kot prijaviteljica kandidature zagotovila, da bo predlagani program izveden v vseh sklopih v obsegu, kot je bil naveden v prijavi h kandidaturi. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je bil naš cilj dosežen in tudi presežen.

POPOTNICA PRIHODNJIM PRESTOLNICAM

Programi dosedanjih svetovnih prestolnic knjige so bili med seboj tako zelo različni, da je praktično nemogoče pokazati na njihove skupne poteze. Kar niti ni narobe, saj je navkljub kriterijem Unesca za pridobitev naslova knjiga kot medij še najbolj odvisna od nacionalnega jezika, sami založniški trgi pa so vsak zase specifični. Tudi če ne gre iskati skupnih vsebin preteklih in prihodnjih prestolnic knjig, pa velja na podlagi izkušenj Ljubljane poudariti nujnost, da so programi prestolnic ne le reprezentativni, temveč tudi drzni in usmerjeni v razvoj področja knjige. To seveda pomeni, da morajo ti programi upoštevati vse člene verige knjige in iskati možnosti njihovega povezovanja. Le tako se lahko ustvarijo temelji, na katerih spodbujamo razvoj bralne pismenosti, dvigujemo bralno kulturo ter dajemo spodbude knjižnemu trgu. Pomeni tudi, ne hoditi po varnih in utečenih poteh posameznega knjižnega in literarnega trga, temveč postavljati pod vprašaj njegove meje, iskati nove pristope za promocijo knjige in branja. Vprašanje, kakšen je javni interes, ki ga vežemo na knjigo, je zato vprašanje, ki si ga mora zastaviti vsaka prestolnica knjige. In temu vprašanju mora slediti pretres javnih politik (kulturne, izobraževalne, znanstvene, davčne itd.), ki vplivajo na položaj knjige, pri čemer ta pretres ni nujno le akademske narave, temveč bo uspešen le, če ga bodo sprožili konkretni projekti.

Knjiga je kompleksen organizem in kot takšen terja kompleksne ter usklajene odgovore, do njih ni mogoče priti zlahka, zato morajo biti premisleki temeljiti in vključevati vse, ki so del knjižne verige. Prav tu poskuša biti načrtovalcem javnih politik v pomoč **Ljubljanska resolucija o knjigi**, ki je bila sprejeta na Svetovnem vrhu, ki je nosil podnaslov *Knjiga kot nosilka razvoja človeštva* in je prvič združil vse ključne mednarodne organizacije, ki delujejo na področju knjige, predstavnike založnikov, knjižnic in knjigarn in s tem odprl novo kvaliteto razpravljanja o knjigi. Resolucija o knjigi je oblikovana na podlagi izkušenj LSPK 2010 in vladam sveta ter strokovnim združenjem s področja knjige predlaga konkretne in kompleksne usmeritve glede spodbude razvoja področja knjige.

Program Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010 je primer diskurza o knjigi, ki je v mestu zapustil sledi in izoblikoval dovolj trdne nastavke za razvoj področja knjige tudi po predaji naslova. Ljubljana se je s knjigo spremenila na bolje, in prav »knjižno kultiviranje mesta« bi moral biti cilj vseh prihodnjih Unescovih prestolnic Knjige, kot tudi srečanje strokovnjakov na vsakoletnem Svetovnem vrhu knjige.

Ob zaključku je Mestna občina Ljubljana visokim članom Unesca dala tri pobude za večjo prepoznavnost naslova svetovna prestolnica knjige in populariziranje branja in knjige:

1. Predlagamo, da bi vse prihodnje svetovne prestolnice knjige pripravila mednarodni kongres o knjigi – Svetovni vrh knjige, ki bo obravnaval aktualne teme v svetovnem založništvu in iskal načine spodbujanja razvoja knjižnega trga in ustvarjalnosti na področju knjige, ki so zaznamujejo aktualno prestolnico knjige.
2. Mestna občina Ljubljana predlaga Unescu, da spodbuja programe novih svetovnih prestolnic knjige, tako da bodo le-ti osredotočeni na trajne pridobitve, ki bodo tudi po zaključku prestolovanja promovirali knjigo in branje. Prepričani smo, da se bodo na ta način prestolnice zavezale, da bodo trajno širile bralno kulturo.
3. Predlagamo tudi, da Unesco na svoji spletni strani objavlja zaključna poročila vseh mest, ki nosijo Unescov naslov svetovna prestolnica knjige ter tako omogočil širjenje informacij in dobrih praks.

Pripravili:
Manja Ravbar
Saša Ogrizek

dr. Uroš Grile
načelnik Oddelka za kulturo